

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

จดหมายเหต

ปีที่ 26 ฉบับเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2566

สภาการสื่อมวลชนฯครบรอบ26ปี

ปาฐกถาพิเศษ“อนาคตประเทศไทยหลังเลือกตั้ง”
Global Disruption ความท้าทายรัฐบาลใหม่

ก่อนสิ้นสุด
สภาการสื่อฯ
สมัยแรก

2

ความรับผิดชอบ
ของสื่อกับ
การใช้ภาษา

7

จริยธรรมของ
สตรึงเกอร์
ในภูมิภาค

11

จดหมายเหตุ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ปีที่ 26 ฉบับเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2566

เจ้าของ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

คณะกรรมการบริหาร ชุดที่ 1

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธาน
นางสาวนิตยา เชษฐโชติรส รองประธาน คนที่ 1
นายวิศักดิ์ ไซวัฒิน รองประธาน คนที่ 2
นายสรวิชัย แซ่เตียว รองประธาน คนที่ 3
นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ เลขานุการ
นายณพภูธร รตนพันธ์ รองเลขานุการ คนที่ 1
นายภูวสิทธิ์ สุขใส รองเลขานุการ คนที่ 2
นางสาวสุติมณฑน์ ศรีคำ เจริญญิก

กรรมการ

นางสาวผุสดี คีตวรนาฏ กรรมการประเภทก่อตั้ง
นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ กรรมการประเภทก่อตั้ง
นายสิทธิชัย บำรุงสุข กรรมการประเภทก่อตั้ง
นายไพฑูรย์ ชูติมากรกุล กรรมการประเภทก่อตั้ง
นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ กรรมการประเภทก่อตั้ง
นายธรรมสถิตย์ ผลแก้ว กรรมการประเภทก่อตั้ง
นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ กรรมการประเภทสามัญ
นายจักรกฤษณ์ แววด้ายหงษ์ กรรมการประเภทสามัญ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รศ. ดร. สุกัญญา บุรณเดชาชัย
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการสื่อสารมวลชน
นายวิฑิต ลินตพงษ์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ
นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
ศ.สุริชัย หวันแก้ว
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน
ดร.พีเชษฐ คุรงคเวโรจน์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
นายปราโมทย์ ฝ่ายอุประ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านที่มึประสบการณ์ด้านสื่อมวลชน
นายกวี จงกิจถาวร
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านที่มึประสบการณ์ด้านสื่อมวลชน
บรรณาธิการ
นายบุตรดา ศรีเลิศชัย

ก่อนสิ้นสุดสภาการสื่อฯสมัยแรก

นับจากวันนี้ เหลือเวลาอีกไม่ถึง 6 เดือน วาระการทำงานของคณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมัยที่ 1 ก็จะสิ้นสุดลง โดยในช่วง 2 ปี 6 เดือนที่ผ่านมา คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการกิจการการปรับปรุงข้อบังคับและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งมีการออกแนวปฏิบัติใหม่ ๆ เพิ่มเติม ซึ่งถือเป็นการทำงานเชิงรุกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ที่มีหน้าที่กำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรม

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาที่เหลืออยู่ ยังมีภารกิจที่ตกค้างไม่สามารถดำเนินการได้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 อีกบางโครงการ และเป็นโครงการที่มีการนำเสนอใหม่ในช่วงปีสุดท้ายของวาระการทำงานได้แก่

1. โครงการพัฒนาแนวทางการสอนจริยธรรมและกฎหมายสื่อยุคใหม่ โดยคณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ โดยมีเป้าหมายเพื่อร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในวิชาจริยธรรมและกฎหมายสื่อมวลชนท่ามกลางภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับบริบทอื่น ๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
 2. โครงการจัดการเพิ่มความรู้เรื่อง “โลกาภิวัตน์ในกระบวนทัศน์ใหม่ของสื่อ” โดยคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความรู้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของระเบียบโลกใหม่ซึ่งมีผลต่อประเทศไทยให้กับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
 3. โครงการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกันเองทางด้านจริยธรรมของสื่อมวลชน ซึ่งจะมีคณะทำงานซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนและนักวิชาการช่วยกันระดมความคิดเห็นและหาแนวทางใหม่ ๆ ที่จะทำให้การกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น
 4. โครงการจัดทำนิยามคำและความหมายเกี่ยวกับสื่อมวลชน โดยคณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และสมาชิกสัมพันธ์
- นอกจากโครงการข้างต้นแล้ว งานประจำอื่น ๆ ของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ก็ยังคงดำเนินต่อไป อาทิ งานด้านการส่งเสริมกิจการสื่อมวลชนทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค รวมถึงงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ ฯลฯ ซึ่งเป็นงานนอกเหนือจากงานประจำที่จะต้องเฝ้าระวังและกำกับดูแลให้สมาชิกซึ่งเป็นองค์กรสื่อมวลชนทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารตามหลักจริยธรรมของสื่อมวลชนอยู่ตามปกติ...

รู้จักกับสื่อ “รู้จักกับสภาการสื่อมวลชน”

อยากรู้จักตัวตน คนวงการสื่อ เปิดวิทยุ เอฟเอ็ม 100.5 เมกะเฮิร์ตซ์
“คลื่นข่าว News Network” ทุกวันเสาร์ 12.30 - 14.00 น.

ดำเนินรายการโดย
ณรงค์ สุทธิรักษ์ วิชัย วรธานีวงศ์
สืบทอง อรุณรัตน์ จินตนา จันทรีไพบูลย์

บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
สนับสนุนการผลิตรายการ

ฟังย้อนหลังได้ที่
www.presscouncil.or.th
หรือ Facebook fanpage

สถานที่ติดต่อ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ (สำนักงานชั่วคราว) ห้องประชุมภกช ซี โรงแรมรอยัล ริเวอร์ เลขที่ 219 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 66/1

ถ.จรัญสนิทวงศ์ แขวง-เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 0 2668 9900, 08 8254 3434

E-mail. info@presscouncil.or.th Website. www.presscouncil.or.th Facebook. www.facebook.com/presscouncil.npct

รายการวิทยุ “รู้ทันสื่อ” กับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ประจำวันเสาร์ที่ 10 มิถุนายน 2566 ออกอากาศทางคลื่น FM 100.5 อสมท. พูดคุยเรื่อง “สื่อสังคม กำหนดทิศทางข่าวได้จริงหรือไม่?”

นงนพร์ ประสิทธิ์พล
ผู้อำนวยการสำนักสื่อดิจิทัล
สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

“

ปัจจัยไม่ได้อยู่ที่เทคโนโลยีเปลี่ยน แต่มันมีทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นแพลตฟอร์ม การมีโซเชียลมีเดียเยอะขึ้น ทำให้วาระถูกกระจายมากขึ้น ซื่อกับบอกอยู่แล้วว่า สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งไม่ได้เป็นรูปแบบการสื่อสารหนึ่งต่อหนึ่ง หรือเรากับเพื่อนเท่านั้น เราอาจจะไปต่อเชื่อมกับเพื่อนของเพื่อน หรือมีการกระจายบนโซเชียลมีเดียได้รวดเร็วมากขึ้น แล้วยังมีเรื่องของอัลกอริทึม กลไกการเลือกอีก

”

พศ.ดร.ชัญญสรา อรณพ ณ อยุธยา
ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาโท
คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

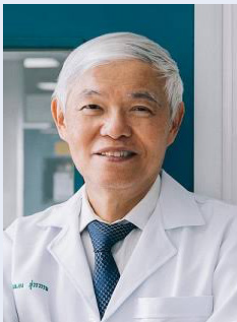

“

เราในฐานะคนดูข่าว ก็ตั้งคำถามอยู่เหมือนกัน เราเห็นเนื้อหาที่เผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย เราคาดหวังเหมือนกันว่า สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่จะต่อยอดอย่างไร เพื่อสร้างการค้นหาก็จริง มันเกิดจริงหรือไม่ ทำมันถึงเกิด ถ้าเกิดเราจะทำอะไร เป็นสิ่งที่หา Value เหล่านี้ไม่ได้ในคอนเทนต์ของสื่อสังคม

”

รายการวิทยุ “รู้ทันสื่อ” กับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ประจำวันเสาร์ที่ 27 พฤษภาคม 2566 ออกอากาศทางคลื่น FM 100.5 อสมท. พูดคุยเรื่อง “ยังงัยกัน ข่าวการเมืองกับข่าวโควิดต้มแหมด”

ศ.นพ.ยง ภู่วรรณ
หัวหน้าศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ด้านไวรัสวิทยาคลินิก
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“

สื่อที่ผมพยายามจะให้ข้อมูล ก็ต้องยอมรับว่า โซเชียลมีเดียมีผลมาก อย่างตนเองโพสต์ขึ้นไป สื่อมวลชนต่าง ๆ ก็นำไปขยายต่อ ไปโพสต์ต่อ อันนี้ก็มีประโยชน์ แต่ปัญหาอื่นที่พบก็คือการนำข้อมูลจากต่างประเทศมาเผยแพร่ บางครั้งก็มีผล ทั้งทำให้คนกลัว และมองเรื่องโควิดในแง่ร้าย เพราะฉะนั้นจึงอาจเป็นดาบสองคม

”

รายการวิทยุ “รู้ทันสื่อ” กับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ประจำวันเสาร์ที่ 15 กรกฎาคม 2566 ออกอากาศทางคลื่น FM 100.5 อสมท. พูดคุยเรื่อง “นักข่าวผี ในยุคดิจิทัล”

“

นักข่าวผีส่วนหนึ่งมีพฤติกรรม คือจะมาเอาของแจก ของที่ระลึก บางคนเอากระเป๋า มาเอาอาหารกลับบ้าน ก็สร้างความเดือดร้อนให้กับพาร์ท ให้คนที่มาร่วมงาน ที่อาจจะเตรียมอาหาร เตรียมของไว้จำนวนหนึ่ง ก็อาจไม่พอ และอีกพฤติกรรม ที่สร้างความเดือดร้อนให้นักข่าวจริง คือ แอบแฝงเข้ามาโมยขอมมีค่า อุปกรณ์การทำงาน ทั้งกล้องถ่ายภาพ กระเป๋าต่าง ๆ

”

จิตวดี เพ็งมาก
ผู้สื่อข่าวอาวุโสเศรษฐกิจ นสพ.เดลินิวส์
และอดีตนายกลสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ

พศ.ดร.สุกุลศรี ศรีสารคาม

อาจารย์ประจำภาควิชาวารสารสนเทศ
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“

ไม่ว่าจะยุคใด คนที่เราเรียกกันว่า นักข่าวพี เขาไม่ได้ตั้งใจเข้ามาเพื่อเก็บข้อมูล แล้วไปเล่าเรื่องเกี่ยวกับงานนั้น ๆ แต่มีเป้าหมายเพื่อได้ประโยชน์จากสิ่งของที่แจกในงาน หรือมารับประทานอาหาร ส่วนใหญ่ก็จะเป็นงานที่มีของแจก ซึ่งเราจะเห็นกันเยอะ

สำหรับคนจัดงานก็อาจต้องพิจารณาว่า ยอมรับได้หรือไม่ คนกลุ่มดังกล่าวมีผลต่อการจัดงานหรือไม่ เพราะก็มีมุมมอง UGC เหมือนกัน คือคอนเทนต์จากคนทั่วไปที่พยายามเริ่มทำพื้นที่ของตัวเอง เขาอาจจะต้องหาคอนเทนต์ด้วยการไปตามงานลักษณะแบบนี้ เพื่อให้ได้คอนเทนต์มา สุดท้ายแล้วคอนเทนต์ของเขามีประโยชน์ในการส่งต่อไปให้คนอื่นได้รับรู้ข้อมูลจากงานที่จัดหรือไม่ ถ้ามี ก็ไม่จำเป็นต้องเรียกเขาว่า นักข่าวพี

”

รายการวิทยุ “รู้ทันสื่อ” กับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ประจำวันเสาร์ที่ 29 กรกฎาคม 2566 ออกอากาศทางคลื่น FM 100.5 อสมท. พูดคุยเรื่อง “ความรับผิดชอบของสื่อกับการใช้ภาษา”

มานิจ สูงสมจิต

ภาควิชาบริหารงานบัณฑิตยสภา
และอดีตรองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

“

เมื่อกลับถึงสำนักงาน เอาข่าวที่เขียนไปส่งหัวหน้าก็จะเอาข่าวที่เราเขียนมาดู แล้วก็แนะนำตรงไหนไม่ถูกต้อง ต้องเขียนอย่างไร แต่เดี๋ยวนี้ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ มันขาดหายไป ต่อมาเมื่อนักข่าวไม่ได้เข้าสำนักงานแล้ว อยู่ข้างนอกก็ส่งข่าวผ่านอีเมลเข้าไป บางทีอาจไม่ได้เขียนเอง เห็นเพื่อนคนไหนเขียนดี ก็ลอกไปส่งไปโรงพิมพ์เลย ฉะนั้น การเรียนรู้นอกห้องเรียน อย่างที่พวกเราปฏิบัติกันมา มันจึงขาดหายไป จุดนี้ จึงเป็นจุดที่น่าวิตกมาก

”

อติณา พรวकिन

บรรณาธิการบริหาร
สำนักข่าว เดอะ สตอรี่ ไทยแลนด์

“

ไม่ว่าสื่อออนไลน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ ก็มีความยากในการรักษาภาษาไทยเท่า ๆ กัน บริบทของภาษามันเป็นพลวัต มีการเกิดใหม่ตลอด รวมทั้งคำเดิม ที่การเขียนก็ปรับเปลี่ยนตัวสะกด แต่สื่อออนไลน์อาจมีความได้เปรียบมากกว่า หากมีข้อผิดพลาดก็แก้ไขได้ทันที แต่สื่อสิ่งพิมพ์ ถ้าพิมพ์แล้ว ก็ไปเลยซึ่งอาจจะยากกว่า

”

พศ.ดร.บุปผา บุญสมสุข

หัวหน้าสาขาวิชาการสร้างสรรค์คอนเทนต์ดิจิทัล
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

“

ภาษาได้พัฒนาการไปตามสื่อด้วย ถ้าเป็นสมัยก่อน ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์เป็นภาษาที่ดีมาก เราใช้มาเป็นต้นแบบ ใช้ในสื่อวิทยุทีวี โดยมีภาพเข้ามาช่วย ซึ่งภาษาก็จะเป็นในแนวสื่ออารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น เมื่อสื่อมาเป็นยุคดิจิทัล ทุกอย่างมันเร็วมันสั้น จนบางครั้งภาษาในออนไลน์ ก็ใช้คำเฉพาะที่เข้าใจกันภายในกลุ่ม ซึ่งตนเองก็ยังคงพยายามเรียนรู้ภาษาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมา

”

กระจกกเงา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัญญุตรา อรณพ ณ อยุธยา
คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

“ภาษา” เป็นเครื่องมือในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการรับรู้ ความคิด ความรู้สึก ของผู้รับสาร ทั้งในด้านข้อมูลข่าวสารและความบันเทิง ดังนั้นการใช้ภาษาของสื่อมวลชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกสรรถ้อยคำและใช้ศิลปะในการนำเสนอให้มีความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อเพื่อสะท้อน “ความเป็นสื่อมืออาชีพ” (professional media)

ความรับผิดชอบของสื่อในการใช้ภาษารายงานข่าว

การใช้ภาษาของสื่อมวลชนในปัจจุบันมีข้อท้าทายหลายประการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อและองค์กรสื่อเองควรให้ความสำคัญ อาทิ

1) การใช้ภาษาที่เกินไปจากข้อเท็จจริงและมีลักษณะเร้าอารมณ์

การรายงานข่าวท่ามกลางการแข่งขันอย่างดุเดือดในอุตสาหกรรมสื่อ ทำให้องค์กรสื่อด้านข่าวมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมผู้ฟังให้ได้มากและนานที่สุด ดังนั้น กลยุทธ์ในการใช้ภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาของผู้ประกาศข่าว พิธีกร และผู้ดำเนินรายการ จึงมีบทบาทอย่างมาก และมีหลายครั้งที่อาจจะมีการใช้ภาษาที่เกินไปจากข้อเท็จจริง หรือมีลักษณะเร้าอารมณ์ ผู้ชมผู้ฟัง โดยเฉพาะประเภทข่าวอาชญากรรม ข่าวความรุนแรง ที่ผู้ประกาศจะใช้คำพูด น้ำเสียง และท่าทาง ที่ทำให้ข่าวที่มีความรุนแรงอยู่แล้วเกิดความตื่นเต้นมากยิ่งขึ้น รวมถึงในรายการประเภทเล่าข่าว ที่ผู้ประกาศจะมีการแสดงความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการแต่งเติมเนื้อหาข่าวออกไปจากข้อเท็จจริงที่ควรฟังรายงาน

ดังนั้น จากมาตรฐานจริยธรรมของสื่อ ที่ทางองค์กรวิชาชีพสื่อหลายองค์กร ประเด็นความถูกต้อง และข้อเท็จจริง จึงปรากฏเป็นข้อควรปฏิบัติของสื่อมวลชนวิชาชีพ และบัญญัติไว้ในธรรมนูญ หรือข้อบังคับวิชาชีพนั้น ในอันดับแรก กล่าวคือ การให้ความสำคัญกับการนำเสนอที่ไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากข้อเท็จจริง หรือทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากสาระสำคัญของข่าว

2) การใช้ภาษาที่สร้างความเกลียดชัง หรือแบ่งแยกบนพื้นฐานอคติจากความแตกต่าง

ผลกระทบจากภาษาที่สร้างความเกลียดชัง หรือแบ่งแยกบนพื้นฐานอคติจากความแตกต่างของบุคคล และกลุ่มบุคคล หรือ “**ประทุษวาจา**” เริ่มเป็นที่รับรู้ในวงกว้างในสังคมไทย และมีการตั้งคำถามถึงบทบาทของสื่อมวลชนเกี่ยวกับการแสดงออก การใช้ภาษาในเนื้อหาที่นำเสนอว่า สื่อมวลชนควรนำเสนอเนื้อหาอย่างไร ท่ามกลางบริบทของสังคมไทยที่มีความแตกต่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นด้านเพศวิถี ชาติพันธุ์ ภูมิศาสนา ชนชั้น ศาสนาและอุดมการณ์ ความเชื่อทางการเมือง อันจะไม่นำไปสู่การแบ่งแยก การเหมารวม ความเกลียดชังที่มีต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคล จนบานปลายนำไปสู่การยั่วยุ ปลุกเร้า ปลุกระดมให้เกิดการขจัดออกไปหรือทำร้ายทำลายกันจากความเกลียดชัง

ดังนั้น ในการนำเสนอเนื้อหาและการใช้ภาษาของสื่อมวลชน ทั้งเนื้อหาข่าวสารและบันเทิง ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเองพึงตระหนักถึงบทบาทของตนในฐานะสื่อมวลชนที่ควรนำเสนอด้วยความเคารพสิทธิของผู้ตกเป็นข่าว และระมัดระวังไม่ให้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายไปในเชิงเหยียดหยาม ดูหมิ่น แบ่งแยกเขา - เรา เหมารวม ตีตราที่ก่อให้เกิดภาพเหมารวมต่อกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็น “**ขั้นแรก**” ของประทุษวาจาที่ส่งผลต่อความคิด ความรู้สึกในทางลบของคนในสังคมที่มีต่อกลุ่มคนนั้น ๆ และอาจมีแนวโน้มที่จะพัฒนาสู่ความรุนแรงของประทุษวาจา ถึงขั้นที่คนในสังคมมีความรู้สึกเกลียด จนต้องการให้เกิดการขจัดออกไปหรือทำร้ายทำลายกันได้ในที่สุดก็ได้

3) การใช้ภาษาที่ผิดหลักภาษาไทย/เียนย่อ

ความต้องการนำเสนอข่าวด้วยความ “**เร็ว**” ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดการใช้ภาษาที่ผิดหลักภาษาไทยอยู่บ่อยครั้ง เช่น การสะกดคำผิด การใช้คำผิดความหมาย ทั้งนี้ การให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ก็เป็นอีกบทบาทหนึ่งของสื่อมวลชนที่จะสร้างให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องกับผู้ใช้สื่อ และธำรงรูปแบบที่ถูกต้องของภาษาไทย อันเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย

นอกจากนี้ จากการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพเนื้อหาของรายการข่าว (Quality Rating) พบว่า นอกเหนือจากความเร็วในการรายงานเพื่อให้ทันความต้องการของข้อมูล แล้วผู้ใช้สื่อเองก็มีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณภาพของการรายงานข่าวในด้านของการใช้ภาษาในการรายงานข่าวที่ชัดเจน เข้าใจง่าย กระชับ ไม่เยิ่นเย้อ ไม่ต่อประเด็นยืดเยื้อด้วย ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อและองค์กรสื่อควรพิจารณาปรับเปลี่ยนกลวิธีในการนำเสนอ และ การใช้ภาษาให้ตอบโจทย์ความต้องการ และความคาดหวังของผู้ใช้สื่อดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป “**ภาษา**” เป็นเครื่องมือสำคัญของการสื่อสารที่มีพลังอำนาจในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นการใช้ภาษาในระดับของสื่อมวลชน ที่อาจใช้ภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างแรงบันดาลใจ หรืออาจสร้างความกระทบกระเทือนจิตใจ หรือสร้างความเกลียดชังในสังคมก็ได้ ดังนั้น การใช้ภาษาในการสื่อสารของสื่อมวลชนบนพื้นฐานของมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ อาทิ การใช้ภาษาที่ไม่เกินไปจากข้อเท็จจริง ไม่มีลักษณะเร้าอารมณ์ ไม่สร้างความเกลียดชัง หรือแบ่งแยกบนพื้นฐานอคติจากความแตกต่าง ไม่ผิดหลักภาษาไทย ไม่เียนย่อ จึงเป็นข้อควรพิจารณาที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในปัจจุบัน ที่แม้ว่าจะมีเทคโนโลยีมาช่วยด้านภาษาในการสร้างสรรค์เนื้อหาได้ แต่การตัดสินใจ และใช้วิจารณญาณพิจารณาก็ยังคงเป็นความรับผิดชอบในฐานะ “**สื่อมืออาชีพ**” ที่จะทำให้ผู้ใช้สื่อเกิดความเชื่อมั่น เชื่อถือ และไว้วางใจต่อสื่อของตนได้ในที่สุด..■

ความรับผิดชอบของสื่อกับการใช้ภาษา

มานิจ สุขสมจิตร

ภาควิชาภาษาศาสตร์บัณฑิตยสภา

และอดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

“มานิจ สุขสมจิตร” ได้หยิบยก พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2501 เมื่อวันที่ 9 ก.ค. 2502 ความตอนหนึ่งว่า

“เมื่อมาคำนึงถึงวิธีจะนำเอาวิชาความรู้ไปใช้ประโยชน์ จะต้องอาศัยสิ่งใดบ้าง แล้ว ก็เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ ภาษา การได้มาซึ่งวิชาความรู้ต้องอาศัยภาษา การนำวิชาความรู้ไปใช้ ก็ย่อมต้องอาศัยภาษาอีก เช่น เมื่อจะให้ปฏิบัติการใดก็ต้องออกคำสั่งเป็นต้น ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ใช้ถ้อยคำออกจะฟุ่มเฟือย และไม่ตรงกับความจริงอันแท้จริงอยู่เนือง ๆ ทั้งการออกเสียงก็ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ไป ภาษาของเราจะมีแต่จะทรุดโทรม ชาติไทยเรามีภาษาของเราใช้เอง เป็นสิ่งอันประเสริฐอยู่แล้วเป็นมรดกอันมีค่า ตกทอดมาถึงเราทุกคน จึงมีหน้าที่จะต้องรักษาไว้ ฉะนั้น จึงขอให้บรรดานิสิตและบัณฑิต ตลอดจนครูบาอาจารย์ได้ช่วยกันรักษา และส่งเสริมภาษา ซึ่งเป็นอุปกรณ์และหลักประกัน เพื่อความเจริญวัฒนาของประเทศชาติ”

อ.มานิจ ระบุว่า พระองค์ท่านรับสั่งเช่นนี้ เพราะทรงสนพระราชหฤทัยในเรื่องนี้

ห้วงการใช้ภาษาไทยในสื่อ “น่าวิตก”

ในมุมมองของสื่ออาวุโสที่อยู่ในวงการสื่อมวลชนมานาน รวมทั้งยังอยู่ในภาควิชาภาษาศาสตร์บัณฑิตยสภา อ.มานิจ เห็นว่า การใช้ภาษาไทยในบริบทสังคมยุคปัจจุบัน หากพูดแบบตรงไปตรงมา ฟันธงว่า เป็นไปในทางเสื่อมลงอย่างน่าวิตก ในโลกนี้เมื่อหลาย 10 ปีมาแล้ว มีภาษาใช้อยู่ประมาณ 6,000 กว่าภาษา แต่เวลาผ่านไป 20 - 30 ปี ตอนนี้เหลือประมาณ 5,000 ภาษา และก็จะหายไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษากลุ่มน้อย เพราะคนที่อยู่ในท้องถิ่นก็ไม่ยอมใช้ภาษาของตัวเองแล้ว เป็นเรื่องน่าเสียดายมาก นอกจากภาษาจะหายไปแล้ว ก็ยังใช้ภาษาถิ่นผิด ๆ อีก

อ.มานิจ ระบุว่า เมื่อมาพิจารณาถึงการใช้ภาษาของสื่อมวลชนเรา ก็ใช้ภาษากันผิด ๆ โดยไม่ดูแล นึกอยากจะเขียนอะไรก็เขียน อย่างเช่น คำลักษณะนาม “ปิ่นโต” ที่นับเป็น “เถา” ไม่ใช่เป็นตัว เป็นอัน “ระนาด” นับเป็น “ราง” เคี้ยวเกี่ยวข้าว

นับเป็น “เล่ม” งาข้าง นับเป็น “กึ่ง” เป็นต้น อย่างนี้ สืบกันไปหมดแล้ว นอกจากนี้ การใช้คำว่า “อดีตเคยเป็น” ก็ต้องเลือกคำใดคำหนึ่ง “อดีต” หรือ “เคยเป็น” แต่กลับใช้ว่า “อดีตเคยเป็น” รัฐมนตรีมาก่อน ... ตัวอย่างเหล่านี้จึงน่าเป็นห่วงมาก

หรือแม้แต่ การใช้คำสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ก็ไม่ถูกต้อง โดยนำไปปนกัน ทั้งที่ความหมายคนละอย่าง สำนวนคือเป็นโวหาร หากจะกล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น คนนี้เป็น “หนังหน้าไฟ” หรือใครมาทำอะไรเรา ก็ต้องใช้วิธี “เกลี้ยจิ้มเกลี้ย” เหล่านี้ เป็นสำนวนไทย

ส่วน “คำพังเพย” คือถ้อยคำที่พูดสลับต่อกันมานาน อย่างเช่น ทำอะไรตื่นตื่น เหมือน “กระต่ายตื่นตูม”

“สุภาษิต” ก็ไม่เหมือนกับสำนวนและคำพังเพย แต่ก็ถูกนำมาใช้ปนกันหมด เช่น สุภาษิตสอนว่า “เราอย่าไปสอนคนที่มีความรู้” แล้วก็เปรียบว่า “อย่าไปสอนหนังสือสังฆราช” แต่ก็มีคำสอนอีกอันว่า “อย่าไปสอนจะเข้ให้ว่ายน้ำ” เพราะฉะนั้น เมื่อไม่รู้ที่มาที่ไปก็เลยนำมาปนกัน

การเขียน อย่างเช่นคำว่า “บ้านนอกชอกนา” ก็เขียนผิดเป็น “บ้านนอกคอกนา”

จากเป็น ข ไปเป็น ค เพราะคำว่า “ขอก” เป็นภาษาถิ่นภาคเหนือ หมายถึงเขต แดน ฉะนั้นที่เขียนผิดจาก ข เป็น ค ก็กลายเป็นเขียนถูกไปแล้ว เป็นต้น

การอบรมถ่ายทอดรุ่นสู่รุ่นที่หายไป

พร้อมกับชี้ให้เห็นถึงสาเหตุว่า เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของโลก ขณะที่การอบรมการฝึกสอนให้ความรู้สืบทอด ๆ มา ก็ขาดช่วงไป แตกต่างจากสมัยก่อน “ผมเป็นนักข่าวใหม่ ๆ เมื่อ 60 ปีมาแล้ว ตอนเช้าเราจะมีการประชุมกันที่ได้ทุนกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งอยู่ตรงข้ามโรงแรมรัตนโกสินทร์ในปัจจุบันนี้ ก็จะมีนักหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ทั้งรุ่นพี่ รุ่นน้อง กว่า 50 คน มานั่งคุยกัน กินข้าวต้มกัน ก่อนจะแยกย้ายกันไปทำข่าวตามกระทรวง ตามโรงพัก โดยขึ้นรถราง ขึ้นรถเมล์ไปทำข่าว ซึ่งเราก็ได้อบรม และให้ความรู้กันอย่างไม่เป็นทางการ”

“เมื่อกลับถึงสำนักงาน เอาข่าวที่เขียนไปส่ง หัวหน้าก็จะเอาข่าวที่เราเขียนมาดู แล้วก็แนะนำ ตรงไหนไม่ถูกต้อง ต้องเขียนอย่างไร แต่เดี๋ยวนี้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มันขาดหายไป ต่อมาเมื่อนักข่าวไม่ได้เข้าสำนักงานแล้ว อยู่ข้างนอกก็ส่งข่าวผ่านอีเมลเข้าไป บางทีอาจไม่ได้เขียนเอง เห็นเพื่อนคนไหนเขียนดี ก็ขอถือไปส่งไปโรงพิมพ์เลย ฉะนั้น การเรียนรู้นอกห้องเรียน อย่างที่พวกเราปฏิบัติกันมา มันจึงขาดหายไป จุดนี้ จึงเป็นจุดที่น่าวิตกมาก” อ.มานิจ เปรียบเทียบให้เห็น

ชี้ช่องเรียนรู้ด้วยตัวเอง-หาผู้ช่วยสอน

เมื่อถามว่า วิธีการแก้ปัญหาเร่งด่วน ในยุคนี้ ควรต้องทำอะไรบ้าง อ.มานิจ เห็นว่า แม้ไม่ได้มีการสอนกันในการทำงาน แต่ก็มีการให้ศึกษามากมาย ซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วน ที่ควรจะต้องทำ ปัจจุบันนักข่าว เป็นคนเขียนข่าว เขียนบทวิจารณ์ พุดทางวิทยุ ทางโทรทัศน์ จะต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง จากตำรา หรือหาคนที่รู้มาช่วยสอนให้ เป็นต้น

“ภาษาไทยเป็นมรดกของชาติ เป็นวัฒนธรรม ควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ เป็นความภูมิใจ เพราะในบางประเทศไม่มีภาษาของตัวเองใช้ ก็ต้องไปเอาภาษาอื่นมาใช้ แต่ของเรามีภาษาเอง เราควรจะภูมิใจ โดยเฉพาะเลขไทย ที่ยุคนี้เด็กเขียนไม่เป็นแล้ว ในสมัยก่อนบัตร์เลือกตั้ง จะมีเป็นเลขไทย เป็นหมายเลขเลือกตั้ง และถ้าคนอ่านไม่ออก ก็จะมีจำนวนจุดคำ เท้ากับจำนวนเลข ให้นับเอา แต่เดี๋ยวนี้เปลี่ยนเป็นเลขอารบิกหมด เหตุที่เปลี่ยนก็เพราะ มีนักการเมืองชื่อดังคนหนึ่ง จับฉลากรับเลือกตั้งได้เบอร์ 7 ก็บอกว่าเขียนไม่เป็นเลยระหว่างเบอร์ ๗ กับเบอร์ ๘ ฉะนั้นก็ให้เลขไทย และกกด. ก็สนองตอบ นักการเมืองซึ่งไม่รักภาษาไทยคนนั้น จึงเปลี่ยนมาเป็นเลขอารบิก”

สำหรับคำ “สแลง” อ. มานิจ ยืนยันว่า ตนไม่ปฏิเสธเรื่องคำสแลง และสามารถใช้ได้ แต่จะต้องเป็นคำที่ชาวบ้านรู้เรื่อง ที่สำคัญคือ อย่าเป็นคำลามก หรือชาวบ้านฟังไม่รู้เรื่อง ดังเช่นคำว่า “ด้อม” ซึ่งเป็นที่รับรู้กันแล้ว ก็สามารถใช้ได้ เพราะภาษาขยับไปได้

อุปนิสัยให้เด็ก-สไลด์บุ๊กในองค์กรสื่อ

อย่างไรก็ตาม สำหรับสื่อต่างประเทศ จัดการกับเรื่องภาษาที่เปลี่ยนไปอย่างไร อ.มานิจ ระบุว่า ในหลาย ๆ ประเทศ ในสำนักงานจะมีสไลด์บุ๊กสำหรับคนที่เขียนข่าว เขียนบทความในหนังสือพิมพ์ จะต้องเขียนอย่างไร ต้องเขียนตามศัพท์บัญญัติของทางราชการ ซึ่งของไทยเราก็มีราชบัณฑิตยสภา ที่ทำพจนานุกรมออกมาหลาย ๆ ประเภท เช่น พจนานุกรมภาษาไทย ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิศวกรรม เคมี กฎหมาย มีให้ศึกษาค้นคว้าทั้งนั้น ในบางประเทศ ก็มีทำสไลด์บุ๊กเป็นของกลาง เช่น ในสหรัฐอเมริกา สำนักข่าวเอพี ก็ทำสไลด์บุ๊กขึ้นมา เพราะว่าภาษาอังกฤษกับอเมริกัน ก็มีหลายคำที่ความหมายเดียวกันแต่เขียนคนละอย่าง สำหรับประเทศไทย ก็ทราบว่าสมาพันธ์สื่อมวลชนแห่งประเทศไทย ก็ดำริที่จะทำเรื่องนี้อยู่เพื่อแก้ปัญหาการเขียน ที่ไปคนละอย่างสองอย่าง อันนี้ก็จะ เป็นกฎเกณฑ์อันหนึ่ง ซึ่งจะให้พวกเราเรียนรู้

สำหรับสังคม สิ่งสำคัญที่สุด คือครูบาอาจารย์ที่สอนหนังสืออยู่ในโรงเรียน โดยเฉพาะระดับชั้นพื้นฐาน ประถม มัธยม ต้องวางพื้นฐานการใช้ภาษาให้เด็กให้ดี แม้จะเป็นภารกิจที่ยาก ขณะเดียวกันคนที่จะพิทักษ์รักษา ส่งเสริมภาษาไทยก็มีน้อยลง หน่วยราชการ มีเพียงราชบัณฑิตยสภา และกระทรวงวัฒนธรรมเท่านั้น ทั้งที่เมื่อก่อนกระทรวงศึกษาธิการ เคยมีกรมวิชาการ สถาบันภาษาไทย คอยดูแล เดียวนี้เมื่อจัดระเบียบกระทรวง ทบวงกรมใหม่ สถาบันฯ นี้ก็หายไป

เช่นเดียวกับความรับผิดชอบของสื่อกับการใช้ภาษา อ. มานิจ เน้นย้ำว่า สื่อมวลชน มีภาระที่หนักกว่าประชาชนทั่วไป ในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

ภาษาไทยในสื่อฯ

ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน นับพันปี มีวัฒนธรรมทางภาษาที่ควรแก่การส่งเสริม หวงแหน และใช้ให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ปรากฏว่าใช้กันอย่างผิดเพี้ยน เช่นการใช้ราชาศัพท์ที่มีมักจะสับสนปนเปไปคนละทิศ คนละทาง ทั้ง ๆ ที่มีระเบียบแบบแผนให้ใช้อย่างถูกต้องอยู่แล้ว เช่น คำว่า **โองการ** ต้องนำหน้าด้วยคำว่า “**พระบรมราช**” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พระบรมราช(โองการ)

พระบรม(เดชานุภาพ, มหาราชวัง, วงศานุวงศ์, ฉายาลักษณ์)

พระราช(ประวัติ, โอรส, นิพนธ์, ดำริ, ดำเนิน)

พระ(นวล, ที่นั่ง, เชนย, บัญชร, นิพนธ์, แก้ว, ฉาย)

คำรับของผู้ชายที่เป็นบุรุษที่ 2 เราใช้ “**ครับ**” มาตลอด แต่สมัยนี้เวลาผู้หญิงจะกล่าวคำรับแทนที่จะกล่าวว่า “**ค่ะ**” ก็กลายเป็น “**คะ**” ไป เช่น “ขอบคุณคะ” ซึ่งผิด

มีคำไทยที่ชอบเขียนและพูดกันผิด ๆ อยู่เสมอ ทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์ และในวิทยุหรือโทรทัศน์ ก็คือคำว่า “**รายชื่อ**” แม้มีชื่อเพียงชื่อเดียวก็พากันเรียก “**รายชื่อ**” ซึ่ง ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เล่าว่าครั้งหนึ่งเมื่อครั้งมีตำแหน่งเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีโอกาสเผ่าทุลละของจุล

พระบาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร และมีพระราชกระแสรับสั่งถามว่า ชื่อคนที่นำขึ้น มาทูลเกล้าถวายให้ทรงลงพระปรมาภิไธยโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็น รัฐมนตรีครั้งนี้มีกี่คน เมื่อกราบบังคมทูลว่ารายชื่อนั้นมีคนเดียว ก็มีพระราช กระแสรับสั่งว่ามีคนเดียว เขาไม่เรียก “รายชื่อ” เขาเรียก “ชื่อ” เท่านั้น คำบางคำถ้าพูดไม่ถูกก็จะทำให้ความหมายผิดไป เพราะถ้าเป็น “รายชื่อ” แสดงว่าต้องมีหลายคน

คำที่มักเขียนกันผิด ๆ ก็คือคำว่า **พระราชพิธีกับรัฐพิธี** ซึ่งควรจะ ศึกษาให้ถ่องแท้ว่า

พิธี หมายถึงงานที่จัดขึ้นตามลัทธิหรือความเชื่อ ตามขนบ ธรรมเนียม ประเพณี เพื่อความขลังหรือความเป็นสิริมงคลแก่บุคคลหรือองค์กร ส่วนคำ “**วิธี**” หมายถึง แบบ หรือแบบอย่าง ทำนองหรือหนทางที่จะทำ

พระราชพิธี หมายถึง พิธีที่พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กำหนดไว้ตามราชประเพณี เช่น พระราชพิธีฉัตรมงคล พระราช พิธีสงกรานต์ พระราชพิธีสมโภชเดือนและขึ้นพระอู่ พระราชพิธีเฉลิม พระชนมพรรษา **พระราชพิธี** คือ การงานพิธีต่าง ๆ ที่พระเจ้าแผ่นดินทรง เป็นเจ้าของงาน มีหน่วยราชการในพระองค์เป็นผู้ปฏิบัติ เป็นผู้จัดการเรื่อง งาน รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้ทุกอย่าง

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร แม้เป็นงานที่เชิญเสด็จพระราชดำเนิน และเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เอง หรือทรงมอบหมายให้ผู้แทน พระองค์ไปมอบ พิธีนั้นก็ยังคงเป็นพิธีที่มหาวิทยาลัยเป็นเจ้าภาพ ไม่กลายเป็นพระราชพิธีขึ้นมาได้

รัฐพิธี เป็นงานที่รัฐบาลจัดขึ้น โดยกราบบังคมทูลพระกรุณา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธาน หรือจะทรงพระกรุณามอบหมาย ให้ผู้แทนพระองค์ไปแทน เช่น วันที่ระลึกสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพระมหาเจษฎาราชเจ้า งานรัฐพิธีเป็นงานที่รัฐบาลเป็นเจ้าของงาน เป็นงานที่มีเกียรติยศอย่างยิ่ง เช่น งานรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

คำ กับ, แก่ ใช้อย่างไร ?

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงรำคาญ พระทัยมาก กับบรรดาอาลักษณ์ที่ใช้คำ “กับ” และ “แก่” ผิดที่ผิดทาง ถึงกับรับสั่งว่า คำว่า “ให้” ต้องใช้กับ “แก่” ถ้าจะเขียนว่า “ให้กับ” ก็ต้อง เขียนว่าของขึ้นนี้ “ให้ไว้กับ” คือให้ไม่ตรง แต่ถ้า “ให้แก่” ตรงเลย เช่น เราให้เงินแก่ลูก อย่างนี้ใช้ “ให้แก่” ได้เลย แต่ถ้าเราฝากเงินไว้กับน้องชาย เรา แล้วให้เขาเอาไปให้แก่ลูกของเราอย่างนี้ต้องเขียนหรือพูดว่า เรา “ให้ เงินไว้กับน้องชายเราเพื่อเอาไปให้แก่ลูกเรา”

คนไทยควรจะได้ภาคภูมิใจ ในภูมิปัญญาอันเป็นอัจฉริยะของ บรรพบุรุษของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่ได้ทรง ประดิษฐ์อักษรไทยและกำหนดวิธีเขียน ให้แตกต่างกับตัวหนังสือของ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์นี้ เพราะเรามีพยัญชนะและสระ มากกว่าภาษาของประเทศเพื่อนบ้านทุกประเทศ แล้วยังมีวรรณยุกต์อีก ด้วย ทำให้เราสามารถถ่ายทอดเสียงสูงต่ำของชาติต่าง ๆ ภาษาต่าง ๆ ได้ ไกลเคียงภาษาของเขามาก ยิ่งกว่านั้นเรายังมีตัวเลขไทยของเราใช้เอง เป็น ตัวเลขที่มีความงาม อ่อนช้อย แสดงออกถึงอุปนิสัย ใจคอของคนไทย ที่มีใจคอเยือกเย็น มีสุนทรียะ สามารถสรรสร้างศิลปวัตถุได้อ่อนช้อย

งดงามหาที่เปรียบมิได้

เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่พึงระวังสำหรับสื่อสารมวลชนคือ อย่าทำ หน้าที่เป็นผู้ปล่อยข่าวลวง ข่าวปลอม (Fake news) เสียเอง ซึ่งการนำเสนอ เรื่องไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงนี้ ฟันธงสื่อมวลชนหลายคนคงเคยได้ยิน คำว่า “กู” มาแล้ว

“กู” มาจากฉายาของนักหนังสือพิมพ์สมัยรัชกาลที่ 5 คนหนึ่ง ซึ่ง นายกุลหลาบ ตฤษณานนท์ มีฉายานามสมัยบวชเป็นพระว่า “เกศโร” จึงนำนามจริง และฉายานามมาผูกเป็นนามปากกาว่า “ก.ศ.ร.กุลหลาบ” สมัยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร กรมพระยาดำรง ราชานุภาพ พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย ทรงเล่าไว้ในพระราชนิพนธ์ ‘นิทานโบราณคดี’ ตอนหนึ่งว่า นายกุลหลาบ แอบนำหนังสือในหอหลวง ในวังไปจ้างคนคัดลอกพงศาวดารแล้วปลอมพงศาวดารนั้น ๆ เป็นสำนวน เก่าแก่มากโดยมีความเท็จอยู่มาก เป็นที่เลื่องลือในวังและเจ้านายทั้งหลาย ตรัสเรียกหนังสือของนายกุลหลาบที่ลงในหนังสือพิมพ์ “สยามประเพณี” ของ นายกุลหลาบ เองว่า “หนังสือกู” เช่นเรื่องพงศาวดารกรุงสุโขทัย ตอนเมื่อจะ เสียกรุงแก่กรุงศรีอยุธยาว่า เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงพระนามว่า “ปิ่นเกษ” สวรรคตแล้ว พระโอรสที่ทรงพระนามว่า “พระจุลปิ่นเกษ” เสวยราชย์ต่อ แต่ไม่มีความสามารถ จึงเสียบ้านเสียเมืองแก่กรุงศรีอยุธยา

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทอดพระเนตร พงศาวดารปลอมนี้แล้วก็รับสั่งว่า เพียงแต่นายกุลหลาบเอาความเท็จมา แต่งลวงว่าเป็นความจริง ก็ไม่ผิดอยู่แล้ว ข้าบ้จอาจเอาพระนาม**พระจอมเกล้าฯ** และ**พระจุลจอมเกล้าฯ** ไปแปลงเป็นพระปิ่นเกษและพระจุลปิ่นเกษ เทียบ เคียงใส่โทษเอาตามใจ เป็นการกระทำที่เกินสิทธิ์ในการแต่งหนังสือ จึง โปรดเกล้าฯ ให้เรียกตัวมาสั่งให้ส่งตำราเรื่องพงศาวดารเมืองสุโขทัยที่อ้าง ว่ามีนั้นมาตรวจ

นายกุลหลาบก็ต้องรับสารภาพว่าตัวเองคิดขึ้นเองทั้งนั้น จึงต้องถูก ลงโทษส่งตัวไปอยู่กับ**โรงเลี้ยงบ้า** (ไม่ใช่โรงเลี้ยงม้า) เป็นเวลา 7 วัน เมื่อ พ้นโทษก็ยังไม่ได้ขาดโทษ กระทำผิดซ้ำอีกหลายครั้งจึงถูกจองจำและต้องขอ พระราชทานอภัยโทษว่าจะไม่ทำผิดอีก ด้วยเหตุนี้**ชื่อ**นายกุลหลาบจึงเป็นคำ เรียกขานแทนการบอกเล่าเรื่องเท็จสืบต่อกันมาว่า “กู” ต่อด้วยคำว่า “ข่าว” ซึ่งก็คือการปล่อย**ข่าวลวง** หรือ**ข่าวปลอม**สมัยนี้นั่นเอง

อย่างไรก็ตามเมื่อฟังไปปุ่ไปในเรื่องมวลชนทุกวันนี้ ทำให้คนที่รักและ ห่วงหาในภาษาไทยคับข้องใจเป็นอันมากด้วยวิตกว่าเรากำลังจะเสีย เอกราชทางภาษาอยู่รอมร่อแล้ว มีคำภาษาต่างดาวแล้วใช้กันอย่างตื่นตาข

ด้วยอักษรและวาทะวิบัติ **ไม่ให้เกียรติภาษาไทย** ไม่ว่าจะเป็นชื่อรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หัวข้อเรื่องในสื่อสิ่งพิมพ์มีถอดมาจากภาษาอังกฤษบ้าง ภาษาจีนบ้าง โดยเฉพาะชื่อ บริษัท ห้างร้าน มีภาษาไทยกำกับตัวเล็ก ๆ เพื่อเลี่ยงการเสียภาษีป้ายในอัตราที่สูงหากเป็นป้ายที่บอกชื่อเป็นภาษาต่างดาวเพียงลำพัง

บางคนไม่พอใจที่คนไทยไม่ยอมใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับคนไทยด้วยกัน ถึงกับบ่นว่า เมืองไทยไม่ใช่เมืองขึ้นทางภาษาของต่างชาติ เพราะเขาหยุดพักเวลาอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ จะมีภาษาอังกฤษเข้ามาปนตลอดเวลา เช่น คำว่า สตาฟโค้ช, แมทช์, ออฟไซด์, ลูกคอนเนอร์, โกล ทั้ง ๆ ที่เรามีคำไทยใช้แล้ว เช่น สตาฟโค้ช คือ ครูผู้ฝึกสอน, ออฟไซด์ คือ ลำหน้า, โกล คือ ประตู, แมทช์ คือ การแข่งขัน, คอนเนอร์ คือ ลูกเตะมุม, ข้อเสนอในการติดต่อเรื่องหรือข้อตกลงก็พูดว่า ดีล (deal) แต่ไม่รู้ที่มาจึงออกเสียงเพี้ยนเป็นดีว

คำทับศัพท์ ยุคดิจิทัล ชุดที่ 3

คำศัพท์	คำทับศัพท์
RAM	แรม
refresh	รีเฟรช
register	เรจิสเตอร์
ROM	รอม
segment	เซกเมนต์
set	เซต

ที่มา: หนังสือภาษาไทย ภาษาสื่อ ฉบับราชบัณฑิตยสภา
จัดพิมพ์เมื่อวันภาษาไทยแห่งชาติ 29 ก.ค. 2559

DGA สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)
Digital Government Development Agency (Public Organization) (DGA)
www.dga.or.th

ฝ่ายผู้ประกาศข่าวหรือนักจัดรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ก็ไม่น้อยหน้าเท่าไรนักหรอก โดยเฉพาะคำควบหรือคำกล้ำ เช่นจะพูดว่า “ไม่มีใครกลัวใคร” ก็พูดว่า “ไม่มีคัยกลัวคัย” หรือ “วันนี้ต้องขับรถพาลูกไปโรงเรียน” ก็ว่า “วันนี้ต้องขับลดพาลูกไปโรงเรียนให้ทันเรียนภาษาอังกฤษตอนเช้าตู”

คำว่า “อสังกรรม” เป็นคำนามที่แปลว่า “ความตาย” นั้น ใช้กับผู้ตายที่มีบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยา หรือผู้ที่ดำรงตำแหน่ง **ประธานองคมนตรี, องคมนตรี, นายกรัฐมนตรี, ประธานสภา** หรือผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ **ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า** เท่านั้น ว่า “ถึงแก่อสังกรรม”

ส่วน **อนิจกรรม** ให้ใช้กับผู้ตายที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตั้งแต่ชั้นประถมาภรณ์มงกุฎไทยขึ้นไป หรือ **ทุติยจุลจอมเกล้า** หรือ **ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ** ว่า “ถึงแก่อนิจกรรม” หรือคำว่า **มรณภาพ** ให้ใช้แก่พระสงฆ์เท่านั้น

ลักษณะนาม คือ คำนามที่แสดงลักษณะของสิ่งต่าง ๆ เช่น คน หรือ แมว หรือ ชลู่ เมื่อจะระบุจำนวนก็เขียนหรือพูดกันประอะไปหมด เช่น จะเอ่ยถึงอุบัติเหตุและมีคนตาย 8 คน ก็ว่า “ตาย 8 ศพ” ซึ่งผิด

หรือเมื่อมีข่าวคำสั่งย้ายข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ 5 คน ก็เขียนผิดเป็น “5 ท่าน” พระภิกษุ 4 รูป ก็ว่า **พระ 4 องค์**

ต่อไปนี้เป็นลักษณะนามที่มักจะเขียนผิดหรือพูดผิดเสมอ ๆ โดยคำในวงเล็บเป็นลักษณะนามที่ถูกต้อง เช่น ปิ่นโต (เลา) ระนาด (ราง) รุ่งกินน้ำ (ตัว) เคียว (เล่ม) งาช้าง (กิ่ง) ชลู่ (เลา) เลื่อย (ปิ่น) ลูกคิด (ราง) กรรไกร (เล่ม) เกวียน (เล่ม) พิน (คัน) แคน (เต้า) ยางรถยนต์ (เส้น) เปลวญวน (ปาก) เทียนพรรษา (ต้น) ตาลปัตร (เล่ม) บายศรี (สำหรับ) หอยสังข์ (ซอน) ธนาการ (ธนาการ) กล้องถ่ายรูป (กล้อง) หมวก (ใบ)

คำบางคำก็เขียนไปด้วยความไม่รู้จำที่ต่ำที่สูง เช่นคำว่า “**สาวก**” นำหน้าชื่อทีมฟุตบอลหรือนักพรตนักบวช เท่ากับเป็นการยกย่องทีมฟุตบอลหรือนักพรตนักบวชคนนั้นเป็น **ศาสดา** เพราะคำว่า สาวกนั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้นิยามว่าหมายถึง **ศิษย์ของศาสดา** หรืออาจารย์ผู้อบรมสั่งสอน โดยเฉพาะผู้ตั้งลัทธิศาสนา นามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และผู้แสดงปาฐกถา ก็ว่าเป็น **องค์ปาฐก** ซึ่งสมัยก่อนผู้มีความรู้ที่สามารถแสดงความรู้ หรือความเห็นให้คนอื่นมีแต่ **พระกับเจ้า**เท่านั้น เขาจึงเรียกว่า องค์ปาฐก เดียวนี้ใครต่อใครก็เป็น “**องค์ปาฐก**” ไปหมด ทั้ง ๆ ที่คนแสดงปาฐกถานั้นไม่ใช่พระและไม่ใช่เจ้า

มีคำไทยอีกคำที่ใช้กันมาก และไม่ตรงกับความจริงคือคำว่า **หมาย** เคยได้ยินนักข่าวพูดกันบ่อย ๆ ว่า “**วันนี้นายกมีหมายไปต่างจังหวัด**” บ้าง “**มีหมายประชุมสภาสภาไหม**” และ “**พรุ่งนี้เธอมีหมายจะไปไหนจ๊ะ**” บ้าง

คำว่า “**หมาย**” ที่ใช้กันอย่างตื่นตานั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า หนังสือราชการที่ใช้เกณฑ์ เกาะกุม หรือ เรียกตัว บุคคล เป็นต้น เช่น **หมายเกณฑ์** **หมายจับ** **หมายศาล** นอกจากนี้ในทางกฎหมาย ยังหมายถึงหนังสือหรือคำสั่งของศาลหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานที่สั่งให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ถ้าเป็นคำกริยา ก็หมายถึง มุ่ง เช่น เป้าที่หมายไว้, คาด, กะ เช่น หมายว่าจะได้ผล, หมายว่าจะพบ, ชิดไว้เป็นเครื่องกำหนด เช่น หมายหัวกระดาด หรือใช้ปนหมายหัวไว้

หมายกำหนดการ หมายถึง เอกสารแจ้งกำหนดขั้นตอนของงานพระราชพิธีที่ต้องอ้างพระบรมราชโองการ คือขึ้นต้นด้วยข้อความว่า “**นายกรัฐมนตรีหรือเลขาธิการพระราชวังรับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าสั่งว่า**” เสมอไป

หมายรับสั่ง หมายถึงหมายที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสั่งให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการพระราชนิติเป็นการภายใน ตอนล่างสุดของหมายเขียนว่า “**ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่ง อย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ**”

หมายเกณฑ์ หมายถึงหนังสือสั่งหรือเกณฑ์ ซึ่งเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ออกไปถึงผู้ถูกเกณฑ์ แรงงาน หรือเจ้าของผู้ประกอบการทรัพย์สินที่ถูกเกณฑ์

หมายค้น หมายถึง หมายอาญาที่สั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจค้นเพื่อยึดสิ่งของหรือจับกุมบุคคลซึ่งมีหมายให้จับ หรือเพื่อช่วยบุคคลซึ่งถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

หมายจับ หมายถึงหมายอาญาที่สั่งให้เจ้าหน้าที่จับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลย

นอกจากนี้ ยังมีหมายเรียก หมายขัง หมายหน้า และหมายหัว ล้วนแต่เป็น “**หมาย**” ที่ไม่พึงปรารถนาทั้งนั้น..■

จริยธรรมของสตรีริงเกอร์ในภูมิภาค

จักรกฤษณ์ แวคล้ายหงษ์

กรรมการจริยธรรม สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
ผู้สื่อข่าวสังกัด หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์,
มติชน,ฐานเศรษฐกิจ,ช่อง 7

“สตรีริงเกอร์” ในแวดวงวิชาชีพสื่อ
หมายถึง ผู้สื่อข่าวในภูมิภาคที่สังกัดสื่อในส่วนกลาง
จะเป็นสื่อในแพลตฟอร์มสิ่งพิมพ์,
แพลตฟอร์มโทรทัศน์ หรือแพลตฟอร์มออนไลน์
หรือ ผู้สื่อข่าวอิสระที่ไม่ได้รับเงินเดือนจากสังกัด
แต่จะมีรายได้จากการเขียน และการนำเสนอข่าวเป็นชิ้น
และไม่ใช้พนักงานหรือนักข่าวประจำ

ปัญหาด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนในภูมิภาคของประเทศไทย กำลังอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง และมีแนวโน้มที่มีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มสื่อมวลชนที่สังกัดสื่อในส่วนกลางทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์หรือ ที่เรียกโดยทั่วไปว่า “สตรีริงเกอร์” ซึ่งสื่อมวลชนในกลุ่มนี้ ไม่ได้สังกัดสื่อในส่วนกลางเพียงสังกัดเดียว แต่จะมีหลายสังกัด ควบทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อออนไลน์ด้วย ทั้งนี้ “กลุ่มนักข่าวที่

เป็นสตรีริงเกอร์” ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของสื่อในท้องถิ่นด้วย ทั้งสิ่งพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ ที่อาจจะเว็บไซต์ หรือ เพจข่าวที่เป็นแอดมินด้วยตัวเอง ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ปกติธรรมดาของ “ผู้ที่เป็นสตรีริงเกอร์ข่าวในส่วนกลาง” แล้ว ซึ่งสตรีริงเกอร์คนที่ไม่มีความน้อยย่อมลดทอนบารมีในพื้นที่ข่าวภูมิภาค

จากปัญหานี้ จึงมีคำถามตามมาว่า “เมื่อสตรีริงเกอร์สร้างปัญหาด้านจริยธรรมเกิดขึ้นแล้ว จะมีหน่วยงานไหนทั้งองค์กรวิชาชีพหรือต้นสังกัดหรือจะเป็นหน่วยงานทางราชการเข้ามาควบคุมดูแลอย่างไร?”

นายเกษม ขนารินาถ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน และ
 เครือเนชั่น ประจำจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งทำงานในสังกัดมานาน
 กว่า 30 ปี และได้รับรางวัลนักข่าวยอดเยี่ยมของ “หนังสือพิมพ์
 มติชน” มาแล้ว สะท้อนปัญหาด้านจริยธรรมของสตรึงเกอร์ใน
 จังหวัดนครราชสีมาว่า ทุกวันนี้ นักข่าวท้องถิ่นที่เป็นสตรึงเกอร์
 ของสื่อในส่วนกลางต่างได้รับผลกระทบจากรายได้ที่ลดลงมากใน
 ภูมิภาคนี้สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในยุคก่อนนี้นักข่าวไม่ค่อยค้ำ
 กับการทำงานที่เสียสละของผู้ที่เข้ามาเป็นนักข่าวหรือสื่อมวลชน
 เพราะนักข่าวหรือสตรึงเกอร์เหล่านี้ เป็นอาชีพอิสระที่ไม่มีเงิน
 เดือนประจำ มีรายได้จากการทำข่าวส่งต้นสังกัดที่คิดเป็นรายชิ้น
 ที่ออกในสื่อ หากไม่ถูกนำมาออกหรือทิ้งลงตะกร้าไปก็ไม่มีรายได้
 ยิ่งเป็นสังกัดที่ไม่ใหญ่ยิ่งอยู่ยาก เพราะค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการ
 ทำงานข่าวของสตรึงเกอร์ก็เบิกไม่ได้ ทำให้ต้องดิ้นรนเอาตัวรอด
 ด้วยการสวมหมวกสื่อหลายใบในคราวเดียวกัน เพราะค่าข่าวที่ได้
 ชิ้นละ 200 - 300 หรือ 500 บาท/ชิ้น หากออกในแต่ละสื่อก็พอ
 อยู่ได้ แต่นั่นคือ “สตรึงเกอร์มีอาชีพ”

ด้านนายมานิต สมนบุญ ข้าราชการครู และผู้สื่อข่าว
 มติชนและบางกอกโพสต์ ให้ความเห็นว่า จากประสบการณ์ที่
 ทำข่าวมานานกว่า 20 ปี สตรึงเกอร์ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ หรือไม่รู้
 ในเรื่องจริยธรรมทางวิชาชีพ การทำงานมุ่งมองแต่ผลประโยชน์
 มากกว่า ที่เป็นเช่นนั้น มีสาเหตุมาจาก การเข้ามาทำงานของ
 สตรึงเกอร์ส่วนใหญ่ไม่ได้มีพื้นฐานทางอาชีพเป็นหลัก แต่มายึด
 การเป็นสตรึงเกอร์เป็นหลัก ซึ่งรายได้ของการทำอาชีพสื่อรายได้
 น้อย เพราะไม่มีเงินเดือน แต่มีรายได้เป็นชิ้น เช่น ที่วี ออกข่าวจะ
 ได้ชิ้นละ 300 บาท น้อยมากจะได้ 800 - 1,000 บาท ทำให้ราย

ได้ในการดำรงชีพไม่เพียงพอ

“ผมยอมรับได้กับการสวมหมวกของสื่อที่มีหลายหัว หลาย
 สังกัด เพราะว่า จะทำให้สตรึงเกอร์มีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งหากเลี้ยง
 ตัวเองได้ก็ไม่ต้องไปยุ่งกับผลประโยชน์ต่างตอบแทนที่มีการหยิบ
 ยื่นให้ ซึ่งเรื่องค่าข่าวนี้นี้ ต้นสังกัดของสตรึงเกอร์ต้องยอมที่จะให้
 ชิ้นงาน (ข่าว) ที่มากพอ เหมือนที่สำนักข่าวต่างประเทศเขาให้ผู้
 สื่อข่าวในสังกัด แต่เชื่อว่า ต้นสังกัดของสตรึงเกอร์คงไม่กล้าให้สูง
 แบบนั้นแน่ เพราะมีสังกัดมองว่า สตรึงเกอร์มีหลายหัว อย่างไร

ก็ตาม สตรึงเกอร์ที่สวมหมวกหลายใบ แต่ก็ต้องเป็นสตรึงเกอร์
 น้ำดีด้วย เพราะไม่เช่นนั้น สตรึงเกอร์จะเป็นผู้มีอิทธิพลไป เพราะ
 สามารถมีอำนาจต่อรอง หรือสร้างข่าวที่เป็นกระแสทั้งดีและไม่ดี
 หรือเอื้อประโยชน์กับกลุ่มผลประโยชน์ได้”

นายมานิตยังเรียกร้องให้องค์กรวิชาชีพสื่อ เข้ามาแก้ไขปัญหา
 สตรึงเกอร์ของตัวเอง เพื่อให้อยู่ในกรอบจริยธรรม แต่ที่ผ่านมา ทั้ง
 ต้นสังกัด และองค์กรวิชาชีพสื่อ ไม่เอาจริงจังในการแก้ปัญหา.. ■

■....ครบรอบปีที่ 26 ของ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ โดย ขวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี ประธานสภาฯ กับภารกิจ กำกับดูแลกันเอง ในหมู่มวลชนสมาชิก สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ และ สื่อออนไลน์ ที่กำลังมาแรง ในการนำเสนอข่าวสาร ที่รวดเร็ว ว่องไว และอาจ หลุดโค้งไปในทิศทางที่ หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรม จนเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสังคม และนักวิชาการสื่อ ■....กลางเดือนสิงหาคม

นายขวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และ นายมานิจ สุขสมจิตร - นายจักรกฤษณ์ เพิ่มพูล อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมเสวนาเรื่อง “ธุรกิจ กับจรรยาบรรณสื่อ” ในเครือข่ายสื่อมวลชน งานสัปดาห์วัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 13 จัดโดย ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ณ หอศิลป์แห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 31 ส.ค. 2566

ที่ผ่านมา คณะกรรมการสภาการสื่อฯ เห็นชอบให้แต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อศึกษาแนวทางการกำกับดูแลกันเองของสื่อ ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเป็นผลมาจาก เวทีเสวนาครบรอบ 26 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เรื่อง “กฎหมายจริยธรรมสื่อจำเป็นหรือไม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” เมื่อวันที่ 4 ก.ค. 2566 ■....งานเสวนาดังกล่าว มานิจ สุขสมจิตร สื่ออาวุโสฯ และอดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ คนแรก พูดชัดว่า เสรีภาพของสื่อมวลชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี เพื่อเป็นเสรีภาพในการเสาะแสวงหาข้อมูลมาให้ประชาชนใช้ในการตัดสินใจ แต่จะต้องควบคู่ไปกับความรับผิดชอบ ไม่ใช่ เสรีภาพที่อยากทำอะไรก็ได้ ■....ขณะที่ วสันต์ ภัยหลิกสิทธิ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้ประเด็นว่า สิทธิเสรีภาพสื่อ เป็นเรื่องที่พูดคุยกันมานานแล้ว แต่การกำกับดูแลกันเองของสื่อต่างหาก “ดีแล้วหรือไม่” ที่ผ่านมา การกำกับกันเองมีข้อจำกัด เพราะเป็นไปตามความสมัครใจ ใครไม่เห็นด้วยก็ออกไปได้ ดังนั้น คนที่อาสาเข้ามาทำงาน ก็ถือเป็นจิตอาสา เรื่องบางเรื่องกระทบ หน่วยงานต้นสังกัด และอาจเป็น

ประเด็นคำถามว่า องค์การกำกับกันเองจะมีความกล้าหาญแค่ไหน อย่างไร ■....สื่อที่มีทุกวันนี้ คนที่อาสากำกับกันเอง มีค่อนข้างน้อย แต่ที่ไม่เข้าร่วมมีจำนวนมาก การกำกับดูแลก็ควบคุมได้ไม่ทั่วถึง ในขณะที่ทุกคนเป็นสื่อได้ มีสื่อใหม่เกิดขึ้นมากมาย เน้นแข่งขันกันเอง แต่ไม่รับผิดชอบต่อสังคม ■....ในมุมมองของผู้บริโภค การกำกับดูแลกันเองต้องมาคู่ด้วยว่า จะคุ้มครองประชาชนอย่างไร ไม่ให้สื่อไปละเมิด จะเห็นได้ว่า คนไม่ยอมทะเลาะกับสื่อ ไม่ยอมมีเรื่องกับสื่อ ไม่เว้นแม้แต่นักการเมือง ดังนั้นการนำกฎหมายเข้าสภาเพื่อควบคุมเสรีภาพสื่อ จึงไม่น่าจะมีการเมืองอย่างยุ่ง เพราะไม่ยอมมีปัญหา ■....อีกมุมมองของนักวิชาการ รศ.สาวตรี สุขศรี คณะนิติศาสตร์ มธ. ชี้ให้เห็นว่า สื่อพลเมือง สื่อภาคประชาชน เป็นสื่อที่เกิดขึ้นใหม่ มีลักษณะการทำงานเปิดกว้าง ถ้ามีจริยธรรม ก็เชื่อมั่นได้ ส่วน การกำกับกันเอง ในประเทศที่ประชาธิปไตยเข้มแข็ง กลไกมีสภาพบังคับ มีการตรวจสอบคานอำนาจกัน ก็จะสามารถทำได้ แต่ถ้าประชาธิปไตยยังกระทอนกระแท่น การกำกับดูแลก็ไม่ได้ผล ซึ่งจะต้องหาองค์กรมาคุมอีกที ■....กิจกรรม “ครบรอบ 26 ปีสภาการสื่อฯ” ในส่วนภูมิภาค ปีนี้ จัดที่ จ.ขอนแก่น เมื่อวันที่ 26 มิ.ย. ที่ผ่านมา มีปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “BCG : โอกาสของการพัฒนาอีสาน” โดย ดร.พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาการสื่อฯ และปาฐกถาพิเศษเรื่อง “บทบาทสื่อและองค์กรสื่อที่สังคมคาดหวัง” โดย ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก ประธานหลักสูตรนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย อดีต สสร. และ อดีตกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ รวมทั้ง เวทีเสวนา หัวข้อ “จริยธรรมสื่อกับความอยู่รอดทางธุรกิจ

นางสาวนาดยา เชษฐโชติรส รองประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ กล่าวเปิดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับสื่อมวลชน” โดยมีพลเอกเดชา พลสุวรรณ ประธานกำกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ปาฐกถาพิเศษ เมื่อวันที่ 1 ก.ย. 2566 ณ โรงแรมริมขอบฟ้า เออร์เบิน รีสอร์ท เมืองโบราณ จ.สมุทรปราการ

ของสื่อภูมิภาค” ■....ล่าสุด สภาการสื่อฯ เดินหน้าจัดตั้ง คณะทำงานนิยามศัพท์สื่อสารมวลชน เพื่อให้สื่อฯ และผู้สนใจ

สามารถนำไปใช้และอ้างอิงได้ในทิศทางเดียวกัน โดยมีสื่ออาวุโส มานิจ สุขสมจิตร, บุตรดา ศรีเลิศชัย และ ดำฤทธิ์ วิริยะกุล เป็น คณะที่ปรึกษา ส่วนคณะทำงาน มี ธีระ วัชรพงศ์, ฐิติชัย อัญญา วัชร, อติชา พรพศิน, ก้าวโรจน์ สุตาภักดิ์ และ ผศ.ปารจารย์ ปุรินทวรกุล ...ได้ยืนยันว่า ถกเถียงกันไม่น้อย กว่าผ่านแต่ละ คำ ■...สื่อออนไลน์ เกิดใหม่ และเติบโตไว หลายเพจ หลาย เว็บไซต์ปล่อยไก่ พาดหัวข่าว สะกดคำผิด ใช้สุภาษิต สำนวน ผิด ความหมาย และผิดลักษณะนาม ผู้รับสารตั้งคำถาม ถึงความ ไม่แม่นยำเรื่องการใช้ภาษา และ กระบวนการพิสูจน์อักษร ที่ถูกตัด ขันตอนออกไป ... หากปล่อยให้กลายเป็นเรื่องปกติ สื่อออนไลน์

คณะทำงานนิยามศัพท์และความหมายเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน เพื่อ เรียบเรียงและจัดทำคำศัพท์เกี่ยวกับสื่อมวลชน โดยมีนายมานิจ สุขสมจิตร เป็นที่ปรึกษา และเป็นประธานการประชุมนัดแรก ณ อาคารมูลนิธิ ก้าวพล วัชรพล หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เมื่อวันที่ 15 ก.ย. 2566

จะสูญเสียความเชื่อถือ ■...ส่วน คำสแลง และ ภาษาของคนรุ่นใหม่ ที่วิวัฒนาการและสร้างคำจำกัดความขึ้นมาใหม่ เป็นอีกประเด็น ที่ “คนสื่อ” ต้องเรียนรู้และอัปเดต เป็นกิจวัตร อย่ายึดติด เพราะ ทุกภาษา มีการเปลี่ยนแปลงได้ ตามยุคสมัย ■...ปีนี้ เว็บไซต์ “ส่องสื่อ” จัดทำอินโฟกราฟิก อัปเดตรายได้ “21 บริษัทสื่อออนไลน์ 21 แปรนด์สื่อออนไลน์” ที่ส่งงบการเงินไปให้ กรม พัฒนารัฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ สะท้อนตัวเลขการเติบโต ของสื่อออนไลน์ ที่เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ เปรียบเทียบกับ สื่อสิ่งพิมพ์ ที่ นับวันจะร่วงโรยไปตามกาลเวลา ■...คณะกรรมการสภาการสื่อฯ แต่งตั้ง นายธรรมสถิตย์ ผลแก้ว ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหารเนชั่นทีวี เป็นกรรมการประเภทก่อตั้ง ในสัดส่วนของโทรทัศน์ แทน นางสาวสมถวิล เทพสวัสดิ์ ที่ลาออกจากเนชั่น ■...“โครงการ พัฒนาแนวทางการสอนจริยธรรมและกฎหมายสื่อยุคใหม่” โดย การสนับสนุนจาก กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มี ผศ.ดร.ประกายกาวิล ศรีจินดา อนุกรรมการฝ่ายวิชาการ สภาการสื่อฯ เป็นหัวหน้าโครงการฯ เดินหน้ากิจกรรมพัฒนา

แนวทางการสอนจริยธรรมและกฎหมายสื่อยุคใหม่ให้กับ คณาจารย์ นักวิชาชีพ โดยจะเริ่มโครงการได้ในเดือน พฤศจิกายน 2566 นี้ ■...เมื่อวันที่ 1-2 ก.ย. 2566 สภาการสื่อฯ จัดอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างองค์ความรู้ ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับสื่อมวลชน” ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) ที่ โรงแรมริมน้ำพองฟ้าแอร์เป็น รีสอร์ท เมืองโบราณ จ.สมุทรปราการ ■...27 - 29 ก.ย. สภาการสื่อฯ พา สื่อมวลชนลาว มาศึกษา ดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และหารือร่วมกันถึงการเตรียม พร้อมการอำนวยความสะดวกของสื่อมวลชน เพื่อให้การทำงาน ของสื่อมวลชนลาว และไทย ตลอดจนสื่อจากประเทศต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตลอดวาระที่ สปป.ลาว เป็น ประธาน อาเซียน ■...ติดตาม ข่าวสาร ของ สภาการสื่อมวลชนฯ พุดคุยกัน ในประเด็นร้อน “นักข่าวผี ในยุคดิจิทัล” ปรากฏการณ์สื่อบุคคล อินฟลูเอนเซอร์ คอนเทนต์ครีเอเตอร์ ยูทูบเบอร์ ที่เข้ามาแทนที่ สื่อมืออาชีพที่ลดลง “ความรับผิดชอบของสื่อกับการใช้ภาษา” และอีกมากมาย ได้ที่ MCOT NEWS FM 100.5 ทุกวันเสาร์ เวลา 12.30 น. ในรายการ “รู้ทันสื่อกับสภาการสื่อมวลชน แห่งชาติ” โดย ณรงค์ สุทธิรักษ์ และทีมงาน ถ่ายทอดสด ออนไลน์ ผ่าน เพจ เฟซบุ๊ก สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ■...ยินดีกับ “บัณฑิต รัชวัฒนธานินทร์” อดีต หน.ข่าว เศรษฐกิจ-บรรณาธิการ นสพ.บางกอกโพสต์ - นายกสมาคม ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ-นายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย-

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดงานครบรอบ 43 ปี และ เปลี่ยนผ่านองค์กรก้าวสู่ “สมาพันธ์สื่อมวลชนแห่งประเทศไทย” ร่วมกับ 12 องค์กรสมาชิก นอกจากนี้ได้มีการมอบรางวัลเกียรติคุณแก่ นายบัณฑิต รัชวัฒนธานินทร์ อดีต ปธ.สมาพันธ์ฯ 3 สมัย “บุคคลผู้มีคุณูปการ ต่อสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย” เมื่อวันที่ 21 ก.ย. 2566

ประธานสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์ไทยและอาเซียนที่ได้รับรางวัล บุคคลผู้มีเกียรติคุณต่อ “สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย” วาระครบรอบ 43 ปี เมื่อวันที่ 21 ก.ย. 2566 ■

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีครบรอบ 51 ปี บ้านเมืองออนไลน์ โดยมีนายพลฑิตย์ ฤทธิพิบูลย์ ผู้จัดการทั่วไป ให้การต้อนรับ เมื่อวันที่ 23 พ.ค. 2566

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีครบรอบ 23 ปี เนชั่นทีวี โดยมี นายปกรณ์ พึ่งเนตร บรรณาธิการบริหาร ให้การต้อนรับ วันที่ 1 มิ.ย. 2566

นายสวस्थ्य บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ แสดงความยินดีครบรอบ 74 ปี นสพ. ชิงเรียนเยะเป่า โดยมี นายชิงหยวน เจิ้น (นที) ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ ให้การต้อนรับ เมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 2566

นางอุบลนิตดา สุภาวรรณ กรรมการผู้จัดการ นสพ.ไทยนิวส์ จ.เชียงใหม่ จัดงานทำบุญเจริญพระพุทธมนต์ครบรอบ 56 ปี ณ สำนักงานเลขที่ 56 ถนนสามล้าน ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 4 ส.ค. 2566

นางสาวชุติมณฑน์ ศรีขำกรรมการ-เหรัญญิก และคณะ แสดงความยินดีครบรอบ 6 ปี สำนักข่าว เดอะ สตอรี่ไทยแลนด์ โดยมีนายนครินทร์ วงกิจไพบูลย์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและบรรณาธิการบริหาร ให้การต้อนรับ เมื่อวันที่ 13 มิ.ย. 2566

นายสวस्थ्य บำรุงสุข กรรมการ-ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีครบรอบ 3 ปี สำนักข่าว เดอะ สตอรี่ไทยแลนด์ โดยมี นางสาวอศินา พรวิคน บรรณาธิการบริหาร ให้การต้อนรับ เมื่อวันที่ 16 มิ.ย. 2566

นายณพภูฏ รัตนพันธ์ รองเลขาธิการ พร้อมอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ แสดงความยินดีครบรอบ 73 ปี นสพ. สยามรัฐ โดยมี นายวิโรจน์ วัฒนธาดากุล บรรณาธิการบริหาร ให้การต้อนรับ เมื่อวันที่ 23 มิ.ย. 2566

เสวนาสัญจรครบรอบ 26 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

เสวนาสัญจรครบรอบ 26 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ที่ จ.ขอนแก่น เนื้อหาแน่น ครอบคลุมทั้งการพัฒนาสื่อภูมิภาค สื่อในภาพรวม และมุมมองการพัฒนาเศรษฐกิจอีสาน ตามแนวทาง BCG “ดร.เจษฎ์” เรียกร้องสื่อ องค์กรสื่อ ช่วยกันทำให้สังคมกลับมาสู่ภาวะที่เหมาะสม แตกต่างกันได้ แต่ไม่แตกแยก เห็นไม่เหมือนกันได้ แต่ทำความเข้าใจร่วมกัน สานเสวนาได้ ไม่ใช่ทะเลาะเบาะแว้งกัน “ดร.สิริยศ” ชี้ยุคนี้เป็นรุ่งอรุณของนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ปัญญาประดิษฐ์

เมื่อวันที่ 26 มิ.ย. 2566 ที่ห้องคำแก่นคุณ โรงแรมเลอ แดสเซีย จ.ขอนแก่น มีการจัดเสวนาสัญจรในส่วนภูมิภาค ในโอกาสครบรอบ 26 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ โดย นายสุเทพ มณีโชติ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น กล่าวต้อนรับ มีสื่อมวลชน ข้าราชการ และนักธุรกิจในพื้นที่เข้าร่วมเสวนา เนื้อหาครอบคลุมทั้งการพัฒนาสื่อภูมิภาค สื่อในภาพรวม และมุมมองการพัฒนาเศรษฐกิจอีสานตามแนวทาง BCG

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ กล่าวเปิดงานว่า การจัดงานในวันนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สื่อและผู้คนในวงการต่าง ๆ ได้รับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมของสภาการสื่อ

การเสวนาวันนี้จะได้ครบทั้งมุมมองเศรษฐกิจในการพัฒนาภาคอีสาน และการพัฒนาสื่อภูมิภาค สภาการสื่อฯ มีหน้าที่หลัก คือ การกำกับดูแลกันเองทางด้านจริยธรรม เป็นองค์กรอิสระที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาครัฐ ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองแบบ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็น 1 ใน 4 ประเทศอาเซียน + ตีเมอร์เลสเด ที่มีองค์กรคล้ายกัน ไม่มีงบประมาณภาครัฐสนับสนุน ต้องพึ่งตัวเอง

ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ กล่าวอีกว่า ในวันที่ 3 ก.ค. นี้ จะจัดเสวนากิ่งหาทุนที่กรุงเทพฯ เพื่อให้สภาการสื่อฯ สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้ มีปาฐกถาเรื่อง “อนาคตของประเทศไทยหลังการเลือกตั้ง” โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการเมือง

เศรษฐกิจ สังคม ใครสนใจสามารถซื้อบัตรฟังออนไลน์ และแบบออนไซต์ แต่ก็จะมีการติดต่อลงเผยแพร่ในเพจของสภาการสื่อฯ ส่วนวันที่ 4 ก.ค. 2566 ซึ่งตรงกับวันสถาปนามีกิจกรรมเสวนาที่ฟังฟรีในหัวข้อ “กฎหมายจริยธรรมสื่อจำเป็นหรือไม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” ซึ่งปลายรัฐบาลที่แล้ว มีการเสนอกฎหมายฉบับหนึ่งที่ชื่อว่า “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน” ซึ่งทำเสร็จตั้งแต่ปี 2562 แต่กว่าจะนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ไปได้ในปี 2566 คนร่วมร่างออกจากองค์กรสื่อไปหมดแล้ว คนเข้ามาใหม่ก็ไม่เข้าใจว่า เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ไปในทางที่ไม่ได้ลงรายละเอียดในตัวบทกฎหมายมากนัก ทั้งที่ตัวกฎหมายเองไม่ได้มีส่วนใดจำกัดเสรีภาพของสื่อเลย แต่เน้นการส่งเสริมการทำหน้าที่ของสื่อ จริยธรรม มาตรฐานวิชาชีพ เป็นที่น่าเสียดายว่า กฎหมายตกไปตั้งแต่ขั้นรับหลักการ กฎหมายก็ค้างอยู่ ขึ้นอยู่กับว่ารัฐบาลใหม่จะหยิบขึ้นมาหรือไม่ เราก็จะคุยกันว่า มันจำเป็นไหม ถ้าไม่จำเป็น เราจะทำยังไง ให้การกำกับดูแลกันเองของสื่อเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ดร.พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “BCG โอกาสของการพัฒนาอีสาน” ฉายภาพบริบทต่าง ๆ ให้เห็นความสำคัญของ BCG ซึ่ง B คือ Bioeconomy ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ C คือ Circular economy ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน และ G คือ Green economy ระบบเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งมีประโยชน์ต่อภาคเกษตรและอาหาร พลังงานและวัสดุสมัยใหม่ สุขภาพและการแพทย์ และการท่องเที่ยว

ดร.พิเชฐ กล่าวต่อว่า แผนพัฒนาประเทศของสภาพัฒน์ล่าสุดเขียนไว้ชัดเจนว่า ให้การพัฒนายึดโยงกับเกษตร

อินทรี เกษตรปลอดภัย และ BCG จะนำมาซึ่งงบประมาณ การพัฒนากำลังคน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จึงเป็น โอกาสของอีสาน ของ จ.ขอนแก่น ซึ่งเรื่องใหญ่แบบนี้ต้องหา เจ้าภาพให้เจอ ฝากสื่อมวลชนช่วยนำไปคิดต่อด้วยว่า ทำอย่างไร ให้จังหวัดที่มีศักยภาพอย่างขอนแก่น เดินหน้าเป็นตัวอย่างที่ดีให้ กับอีก 19 จังหวัดของอีสาน

ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก ประธานหลักสูตรนิติศาสตร์ วิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง **“บทบาทสื่อและองค์กรสื่อ ที่สังคมคาดหวัง”** ใจความสรุปว่า สิ่งที่สังคมคาดหวัง คือ

ความเป็นกลาง นำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เที่ยงตรง ไม่เข้าข้างใคร หากจะแสดงความคิดเห็น ก็อยู่ภายใต้จริยธรรมการเป็น สื่อมวลชนที่ดี แต่ปัญหาคือ มีคนบางกลุ่มไม่ต้องการได้สื่อแบบนี้ อยากได้สื่อที่เข้าข้างตัวเอง เอนเอียงไปในทางที่ตัวเองเชื่อ ซึ่งเป็น ความท้าทายอย่างมากของสื่อมวลชน เช่นเดียวกับประเด็นที่ว่า ใครเป็นสื่อ องค์กรสื่อคือใคร ใครห้ามใครได้บ้าง มากน้อยแค่ไหน ในยุคที่ใครก็เป็นสื่อได้ บทบาทสื่อมีอาชีพจะอย่างไร เช่น ออกบัตรควบคุมกันเอง หรือผ่านองค์กรสื่อ หรือใช้กฎหมายเป็น เครื่องมือเข้ามาจัดการ

ดร.เจษฎ์ ฝากทิ้งท้ายว่า สื่อจะปรับสังคมอย่างไรให้กลับมาอยู่บนฐานที่เหมาะสม จากปัจจุบันที่มีความแตกแยก เลือกข้าง ต้องการให้สื่อเป็นพวกของตน นำเสนอในสิ่งที่ตัวเองอยากให้นำเสนอ สังคมแบบนั้นเราไม่ต้องการ สื่อและองค์กรสื่อจะต้อง แก้ปัญหา ช่วยกันทำอย่างไร ให้สังคมกลับมาสู่ภาวะที่เหมาะสม กลาง ๆ ที่แตกต่างกันได้ แต่ไม่แตกแยก เห็นไม่เหมือนกันได้ แต่ทำความเข้าใจร่วมกัน สานเสวนาได้ ไม่ใช่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

จากนั้นตัวแทนในพื้นที่จากสมาคมผู้บริโภคจังหวัดขอนแก่น เจ้าของแพลตฟอร์มออนไลน์ขอนแก่นลิงค์ ประธานหอการค้าจังหวัด ขอนแก่น คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และกรรมการ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้ร่วมกันเสวนาในหัวข้อ “จริยธรรมสื่อกับความอยู่รอดทางธุรกิจของสื่อภูมิภาค”

ปิดท้ายด้วย ดร.สิขเรศ ศิริกานต์ นักวิชาการอิสระด้านสื่อ ดิจิทัลและสื่อใหม่ นำเสนอทิศทางการอนาคตของสื่อปี 2566 เน้นหา สำคัญบางตอน ระบุว่า การพัฒนาระบบการสื่อสารจากยุค 2G สู่ 5G และกำลังจะไปสู่ยุค 6G อัตราในการยอมรับนวัตกรรมสื่อใหม่ เครือข่าย สังคมออนไลน์ ของประชาชนทั่วโลกและคนไทย พุ่งทะยานอย่างสูง การอุบัติขึ้นของโควิด 19 ทำให้เกิดโอกาสและเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับดิจิทัลโปรไฟล์ประเทศไทยในห้วง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2562 – 2566 โดยปี 2562 มีประชาชนที่ใช้อินเทอร์เน็ต 47.5 ล้านคน แต่ปีนี้พุ่งทะยาน มาที่ 61 ล้านคนแล้ว เรื่องนวัตกรรมสื่อ สิ่งที่มีนัยสำคัญที่สุด คือ การ เปิดตัวของ Apple Vision Pro และ Meta guest 3 ซึ่งเป็นกระแสที่เรา ต้องจับตามอง การเปิดตัวของ Apple จะทำให้โลกดิจิทัลของเรา โลก VR หรือ เมตาเวิร์ส อาจจะมีอัตราก้าวหน้าพอสมควร เพราะฉะนั้นให้จับตามองตั้งแต่ตอนนี้เป็นต้นไปจนถึงต้นปีหน้า

ดร.สิขเรศ นำเสนอว่า ยุคนี้เป็นรุ่งอรุณของนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งไม่ใช่เรื่องไกลตัว ยกตัวอย่างสื่อใหญ่ ในเยอรมัน กำลังจะเลย์ออฟพนักงาน 200 ตำแหน่ง เพื่อทดแทนด้วย AI หรือการใช้ AI ในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ประเทศเกาหลีใต้ มีนักร้อง AI กล้อง AI และผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศข่าว AI.. ■

แสดงความยินดี 26 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ 3 - 4 ก.ค. 2566

แสดงความยินดี 26 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ 3 - 4 ก.ค. 2566

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ครบรอบ 26 ปี ปาฐกถาพิเศษ “อนาคตประเทศไทยหลังเลือกตั้ง” Global Disruption ความท้าทายรัฐบาลใหม่

วาระครบรอบ 26 ปี การจัดตั้งองค์การวิชาชีพ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดกิจกรรม ปาฐกถาและเวทีเสวนา ในวันจันทร์ที่ 3 กรกฎาคม 2566 ณ ห้องกรุงธนบอลรูม โรงแรมรอยัลริเวอร์ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ เวทีปาฐกถาพิเศษ “อนาคตประเทศไทย หลังเลือกตั้ง” จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ทิศทางการเมืองไทยในบริบทการเมือง โลก โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ทิศทางเศรษฐกิจไทย โดย ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ทิศทางสังคมไทย โดย ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และในวันอังคารที่ 4 กรกฎาคม 2566 งานครบรอบ 26 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ณ ห้องบงกชรัตน์ เอ ชั้น 2 โรงแรมรอยัลริเวอร์ ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “กฎหมายจริยธรรมสื่อจำเป็นหรือไม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” โดย นายมานิจ สุขสมจิตร อดีต ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และต่อยอดเสวนาหัวข้อ “กฎหมายจริยธรรม สื่อจำเป็นหรือไม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” วิทยากรร่วมเสวนา ประกอบด้วย นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายสมชาย แสวงการ สมาชิกวุฒิสภา รศ.สาวตรี สุขศรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการเสวนาโดย นางสาวกัญชนิตา กุญชร ณ อยุธยา ผู้ประกาศข่าวเนชั่นทีวี

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ กล่าวเปิดงานว่า สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ องค์กรวิชาชีพสื่อที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองทางด้านจริยธรรม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทย ครอบคลุมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และดิจิทัล โดยทำหน้าที่มาแล้ว 26 ปี การกำกับดูแลกันเองในด้านจริยธรรมของสมาชิกรวมถึง เป็นภารกิจหลักของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ประกอบด้วย การกำกับดูแลจริยธรรมในเชิงรุก โดยมีกลไกในการสอดส่องและ รับฟังข้อคิดเห็นจากสาธารณชนที่มีต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่เป็นสมาชิกว่า มีการละเมิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนในเรื่องใดหรือไม่ อย่างไร ก่อนจะนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณา เรื่องร้องเรียน และการกำกับดูแลในเชิงรับ หรือการรับเรื่อง ร้องเรียนจากผู้เสียหายหรือผู้ที่เห็นว่าสื่อมวลชนหรือผู้ประกอบการ วิชาชีพสื่อมวลชนกระทำการละเมิดจริยธรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

“สภาการสื่อฯ ยืนยันที่จะทำหน้าที่กำกับดูแลกันเอง ในด้านจริยธรรมสื่อมวลชนอย่างเข้มข้น และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป”

เวทีเสวนาในหัวข้อ “อนาคตประเทศไทยหลังเลือกตั้ง” ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาให้ทรรศนะมุมมองอนาคต ประเทศไทย ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เริ่มต้นด้วย ปาฐกถา พิเศษ เรื่อง “ทิศทางการเมืองไทยในบริบทการเมืองโลก” โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข นักวิชาการรัฐศาสตร์อาวุโส ได้กล่าวว่า สถานการณ์ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็น “วิกฤตถาวร” หรือ “Permacrisis” ซึ่งหมายถึงวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องถาวร โดยเป็นการผสมระหว่างคำว่า “Permanent” แปลว่า คงทน ถาวร และ “Crisis” ที่แปลว่า วิกฤต คำดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 (โควิด-19) ซึ่งเป็นวิกฤตที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนทั้งโลก แม้ว่าทุกคนจะปรับตัวและหวังว่าสถานการณ์จะกลับมาสงบ แต่ในปัจจุบันโลกก็ยังผันผวนไม่แน่นอน มีวิกฤตเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเชื้อไวรัส หรือสงคราม โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดความผันผวนใหญ่ในเวทีโลกปัจจุบัน ประกอบไปด้วย 5 โจทย์ใหญ่ คือ

- 1) การสิ้นสุดของ “สงครามเย็นเก่า” ในปี 1991 และระเบียบโลกใหม่
- 2) การก่อการร้ายกับสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001
- 3) การแข่งขันของมหาอำนาจใหญ่ หรือ “สงครามเย็นใหม่”
- 4) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในปี 2019 และ 2020 และ
- 5) สงครามรัสเซีย - ยูเครน ในปี 2022

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ กล่าวว่า โลกขับเคลื่อนด้วยการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากการ “Disruption” ของปัจจัยที่เกิดขึ้น และส่งผลโดยตรงต่อการจัดระเบียบระหว่างประเทศ แต่ทั้งนี้ คำว่า “ระเบียบระหว่างประเทศ (International Order)” หมายถึงแบบแผนหรือการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงที่เป็นรัฐในเวทีระหว่างประเทศ ไม่ใช่ความเป็นระเบียบ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข

เรียบร้อยในเวทีโลก โดยระเบียบระหว่างประเทศวางอยู่บน 3 เสาหลัก คือ กฎและกติการะหว่างประเทศ บรรทัดฐานระหว่างประเทศ และระบอบระหว่างประเทศ สำหรับข้อกำหนดของระเบียบระหว่างประเทศ ในปัจจุบันมีแบบแผนเป็น “ระเบียบเสรีนิยม” ซึ่งขัดแย้งกับคุณค่าแบบอำนาจนิยม และมุ่งเน้นคุณค่าหลัก คือ ประชาธิปไตย เสรีภาพ นิติรัฐ สิทธิมนุษยชน การค้าเสรี และความร่วมมือระหว่างประเทศแบบพหุภาคี โดยยอมรับถึงการดำรงอยู่ของเอกราช บูรณภาพ และอธิปไตยแห่งรัฐ แต่ไม่ยอมรับต่อการใช้กำลังเป็นเครื่องมือในการปรับเส้นเขตแดนของรัฐ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ ยังได้กล่าวถึงวิกฤตโลก กับสงครามยูเครน-รัสเซีย ส่งผลกระทบในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตด้านเศรษฐกิจ พลังงาน อาหาร รวมถึงผู้อพยพ โดยสงครามถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดระเบียบระหว่างประเทศ โดยระเบียบโลกใหม่เกิดขึ้นหลังวันที่ 24 ก.พ. 2565 วันที่รัสเซียเปิดฉากส่งกำลังทหารกว่า 2 แสนนายบุกข้ามชายแดน เข้าสู่ยูเครน ส่งผลให้เกิดการแบ่งโลกเป็น 2 ค่าย และ 2 ชุด ความคิดทางการเมือง ทำให้การแข่งขันของมหาอำนาจใหญ่เข้มข้นมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการลากเส้นภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ของยุโรป รวมถึงการขยายระบบพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม สงคราม ไม่ได้มีเฉพาะมิติทางทหารเพียงเท่านั้น ยังรวมถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีทหารสมรรถนะสูง การควบคุมอาวุธ และลดอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากนี้ ยังโยงถึงองค์กรระหว่างประเทศกับการควบคุมความขัดแย้ง และการกำหนดพื้นที่ทางภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ในส่วนต่าง ๆ ของโลกอีกด้วย

เมื่อมองกลับมาที่ประเทศไทย ว่าอยู่ในสถานะไหนในจุดวิกฤตโลก พบว่า สงครามเย็นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงไทย ในส่วนปัญหาบทบาทและสถานะของรัฐไทยในเวทีสากล พบว่าตกต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด รวมถึงวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ กล่าวต่อว่า ไทยยังมีปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ เช่น ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดเหตุก่อความไม่สงบ อันเนื่องจาก ปัญหาการบริหารพื้นที่หรือการกระจายอำนาจ นำมาสู่ปัญหาการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาความเชื่อมั่นต่อรัฐ อีกทั้ง ปัญหาสถานะของกองทัพในสังคมไทย จากบทบาทของทหารในการเมือง ส่งผลต่อการจัดความสัมพันธ์พลเรือน – ทหาร รวมถึงภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือ

“นอกจากนี้ ไทยยังมีปัญหาความแตกแยกและความเห็นต่างทางการเมืองในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสงครามความคิด – สงครามความเชื่อ – สงครามความศรัทธา ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ (Climate Change) ปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ และการฟื้นฟูสังคมไทยในยุคหลังโควิด-19 รวมถึงการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยของไทย ที่จะเป็นตัวการสร้างความสามารถของรัฐและสังคมในการรับมือกับ Global Disruption ในอนาคต”

จากปัญหามากมายที่ไทยกำลังเผชิญ อันเนื่องมาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก นำมาสู่คำถามว่า รัฐบาลใหม่จะวางประเทศไทยไว้ตรงไหนบนแผนที่ภูมิรัฐศาสตร์โลก และจะพลิกฟื้นสถานะและสร้างเสถียรภาพทางการเมือง สร้างความเชื่อถือทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในเวทีสากลโลกได้อย่างไร

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ กล่าวทิ้งท้ายว่า ทางเดินสำหรับประเทศไทยบนเวทีโลกที่เป็น Permacrisis นั้น จากเดิมที่ประเทศไทยวางตัวเป็นกลาง จะเป็นเหมือน “สนลุ่ม” ถ้ามองสองทาง จะลู่ไปทางใด และการไม่เลือกข้างใดข้างหนึ่งนั้น ไทยอาจจะต้องตีความใหม่ว่า อะไรคือความเป็นกลาง การไม่เลือกข้างนั้น แปลว่าเราเลือกข้างไปแล้วหรือไม่

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการ สภาธุรกิจตลาดทุนไทย (FETCO) กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง **“ทิศทางเศรษฐกิจไทย”** โดยเริ่มต้นที่คำถามว่า เศรษฐกิจไทย จะเป็นอย่างไรหลังการเลือกตั้ง โดยโจทย์สำคัญของรัฐบาลชุดใหม่ มีหลายเรื่องให้ตัดสินใจ เรื่องที่ 1 คือ ภาวะเงินเฟ้อและการเติบโตของเศรษฐกิจโลก เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อยังไม่ได้ลดลงตามเป้าหมายที่น่าพอใจ หลังการปรับขึ้นดอกเบี้ยอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา เศรษฐกิจที่คาดว่าจะชะลอตัวหรืออาจถดถอย ก็อาจจะกระทบแรงกว่าที่คาดไว้ จึงอาจเห็นการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยอีกประมาณ 2 ครั้งในช่วงครึ่งปีหลัง

เช่นเดียวกับแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจที่อาจชะลอตัวลงกว่าที่คาดการณ์ ซึ่งจะมีผลต่อการพิจารณาปรับขึ้นหรือไม่ขึ้นดอกเบี้ยได้อีกเช่นกัน ขณะที่เศรษฐกิจไทยย่อมได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวซึ่งเริ่มเห็นสัญญาณการชะลอตัวของภาคการผลิตและส่งออก แต่ยังมีข้อดีที่ภาคการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัวจึงมาช่วยชดเชยเอาไว้ได้ส่วนหนึ่ง ฉะนั้นถ้าประเทศไทยปลดล็อกเรื่องการท่องเที่ยวได้ดี จะมีแรงส่งให้ก้าวผ่านสถานการณ์นี้ไปได้

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล

ส่วนทิศทางของนโยบายอัตราดอกเบี้ย ที่คาดว่าช่วงครึ่งหลังของปีนี้อาจเห็นการปรับขึ้นอีก 1 - 2 ครั้ง ทำให้ดอกเบี้ยจะปรับมาอยู่ที่ 2.25 - 2.50% ซึ่งเป็นระดับที่ไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับสถานการณ์ก่อนเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่ปัจจุบันยังเผชิญกับปัญหาเรื่องหนี้ในระบบและภาระหนี้ที่เกิดขึ้นในช่วงโควิด-19 โจทย์สำคัญจึงยังต้องทำให้ประชาชนมีรายได้เพื่อก้าวข้ามปัญหานี้ได้อย่างต่อเนื่อง และหวังว่าการปลดล็อกเรื่องท่องเที่ยวจะเข้ามาช่วยประคองนี้ได้ดีขึ้นเช่นกัน

“ความท้าทายของโจทย์ในข้อนี้อาจจะไม่ใช่ว่าจะทำให้เศรษฐกิจเติบโตได้เท่าไร แต่อยู่ที่จะทำอย่างไรที่ทำให้เรายืนหยัดอยู่ได้ผ่านก่อนวิกฤตที่จะเกิดขึ้นได้ และสามารถวิ่งได้อีกครั้งเมื่อทุกอย่างจบลง ถือว่าเป็นชัยชนะที่ดีน่าพอใจในระดับหนึ่ง”

ดร.กอบศักดิ์ กล่าวว่า ความท้าทายเรื่องที่ 2 คือ การเปลี่ยนผ่านไปสู่เทคโนโลยีใหม่ โดยเฉพาะการนำปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่พลิกโลกอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน แม้ปัจจุบันยังเป็นช่วงเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง แต่เชื่อว่าในอีก 1 - 2 ปีข้างหน้าจะเห็นความเปลี่ยนแปลงนี้อย่างรวดเร็วมากเรียกว่าก้าวกระโดดยิ่งกว่าทวีคูณ ดังนั้น ประเทศไทยต้องก้าวให้ทันกับเทรนด์ความเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีใหม่นี้

เรื่องต่อมา คือสถานการณ์เงินลงทุนที่ไหลเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ไปที่อินโดนีเซีย เวียดนาม และสิงคโปร์ มาที่ประเทศไทยบ้างแต่เป็นส่วนน้อย โจทย์นี้จึงอยู่ที่ จะทำอย่างไรเพื่อสร้างเสน่ห์ให้ประเทศไทยน่าดึงดูดให้เข้ามาลงทุน ประเด็นนี้อาจจะไม่เห็นผลลัพธ์ในทันที แต่ในอีก 5 ปีข้างหน้าเมื่อสร้างโรงงาน สร้างนิคมอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และห่วงโซ่การผลิตต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะเห็นความแตกต่างที่ชัดเจน หากประเทศไทยไม่สามารถดึงดูดเงินลงทุนเหล่านี้ได้ เราจะตกขบวนในอนาคต และขีดความสามารถการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียนจะเปลี่ยนไป

สุดท้ายคือ เรื่องความขัดแย้งในสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ที่ทั้งสองฝ่ายต่างต้องการให้แต่ละประเทศเลือกข้าง ซึ่งในมุมมองของตนนั่นเห็นว่า การเลือกข้างใดข้างหนึ่งอาจไม่ใช่คำตอบ แต่การเลือกเป็นกลางน่าจะเป็นทางออกที่ดีกว่า ทั้งเชื่อว่าในอนาคตประเทศที่เลือกเป็นกลางน่าจะเหลือน้อยลงเรื่อย ๆ แต่จะมีคุณมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ประเทศไทยต้องกำหนดบทบาทและการวางตัวให้ชัดเจน ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ของประเทศไทยในระยะยาว 20 ปีข้างหน้าด้วย

“จากโจทย์ทั้งหมดนี้ ความยากคือตอนนี้เรายังไม่เห็นหน้าตาที่ชัดเจนของรัฐบาล และด้วยโครงสร้างของการเป็นรัฐบาลผสม ซึ่งจะต้องจัดสรรเกี่ยวกับการดูแลกระทรวงต่างๆ ดังนั้น นโยบายเศรษฐกิจจึงอาจไม่มีเอกภาพมากเพียงพอ เป็นความท้าทายสำหรับรัฐบาลใหม่ที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างไรต่อไป”

ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ทิศทางสังคมไทย” ว่าในปัจจุบัน สังคมไทยก้าวหน้าไปมาก จากสถิติเพื่อสำรวจความเห็น “กฎหมายควรยอมรับการสมรสคนเพศเดียวกันหรือไม่” เมื่อปี 2558 มีคนเห็นด้วยเกือบ 60 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ในปี 2565 มีคนเห็นด้วยมากถึงเกือบ 80 เปอร์เซ็นต์ เช่นเดียวกับการสำรวจความเห็น “เพศที่ 3 ควรเปลี่ยนคำนำหน้านามได้” ในปี 2562 มีคนเห็นด้วยประมาณ 55 เปอร์เซ็นต์ และในปี 2565 มีคนเห็นด้วยราว 64 เปอร์เซ็นต์ จาก 2 สถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สังคมไทยมีความก้าวหน้า และยอมรับความหลากหลายในสังคมมากขึ้น

สำหรับทิศทางสังคมไทย ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า การจ้างงานฟื้นตัว หลังจากที่ได้รับผลกระทบมวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของไทยติดลบ โดยในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 จำนวนคนว่างงานเพิ่มสูงขึ้นถึง 2.29 พันคน และปรับลดลงมาเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันมีคนว่างงานอยู่ที่ 1.05 พันคน

ในขณะที่อัตราการจ้างงานฟื้นตัว แต่ค่าจ้างขึ้นต่ำยังต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภาพ ราคา และค่าจ้างขั้นต่ำนำมาสู่ผลเสียที่ว่า “เงินเดือนใช้นี้ โอทีใช้กิน” โดยค่าแรงขั้นต่ำในประเทศไทยเริ่มต้นที่ 300 บาทมาตั้งแต่ปี 2556 และปัจจุบันค่าแรงขั้นต่ำเฉลี่ยอยู่ที่ 350 บาท เมื่อเทียบกับการเพิ่มขึ้นของค่าแรงขั้นต่ำและระยะเวลาเกือบสิบปี พบว่า มีอัตราการปรับขึ้นอยู่ที่ 12 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ซึ่งถือว่าขึ้นน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่ลูกจ้างควรจะได้รับ

“ค่าแรงขั้นต่ำควรอย่างน้อย 380 บาท ที่ควรจะได้ ก็เรียกได้ว่าอาจจะยังต่ำไปเมื่อเทียบกับนโยบายที่พรรคการเมืองหาเสียงไว้ 450 หรือ 600 บาท หรือถ้าจะรวมอัตราเงินเฟ้อในปีนี้นำเข้าไปด้วย ก็น่าจะได้อยู่ที่ 390 บาทต่อวัน รายได้ขั้นต่ำที่ควรจะเป็นขั้นต่ำจริง ๆ ไม่ควรต่ำกว่านี้” ดร.สมเกียรติ ระบุ

เมื่อคนไทยมีงานทำ แต่ค่าจ้างไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้ดีพอ นำมาสู่ปัญหาถัดมาคือ **“หนี้ครัวเรือนพุ่งสูงขึ้น”** ดร.สมเกียรติ กล่าวว่า จากข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) พบว่าเมื่อปลายปีที่แล้ว หนี้ครัวเรือนของไทยอยู่ที่ 15 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนของ GDP อยู่ที่ประมาณ 87 เปอร์เซ็นต์ เรียกได้ว่าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในเชิงของมูลค่า คือ จาก 14 ล้านล้านบาทไล่ต่อเนื่องมาจนถึง 15 ล้านล้านบาท แต่เมื่อเทียบกับ GDP สัดส่วนไม่ค่อยเพิ่มขึ้นเร็วมากนัก เพราะ GDP ก็ปรับตัวเพิ่มขึ้น หนี้ครัวเรือนก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน และเมื่อเร็ว ๆ นี้ ธปท. ได้ปรับปรุงข้อมูลสถิติและนิยาม **“หนี้สินครัวเรือน”** ใหม่ ให้ครอบคลุมหนี้ 4 กลุ่ม คือ หนี้ กยศ. หนี้ประกอบธุรกิจ หนี้การเคหะแห่งชาติ และหนี้ไฟโไฟแนนซ์ ส่งผลให้หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นถึง 16 ล้านล้านบาท และคิดเป็น 91 เปอร์เซ็นต์ของ GDP แต่ในภาพรวมก็ถือว่ายังไม่น่าเป็นห่วงมากนัก

“เมื่อหนี้ทะยานสูงขึ้น คนก็มักจะหาทางไต่เต้าทางเศรษฐกิจสังคมมากขึ้น และเราก็จะเห็นปรากฏการณ์ซ้ำ ๆ ที่เกิดขึ้นทุก ๆ ต้นเดือนและกลางเดือน คือ ระบบ Online Payment หรือระบบโอนเงินออนไลน์ล่ม จากการศึกษาพบว่า

สาเหตุเกิดจากการเสี่ยงโชค ชื้อหวย เนื่องจากคนมีรายได้ไม่พอ และเมื่อการขยันทำงานก็ยิ่งยากสู่การสร้างเนื้อสร้างตัวได้ วิถีรวยทางลัด ก็คือการเสี่ยงโชค คำถามว่า ทำไมไม่ปรับปรุงระบบโอนเงินให้รองรับการใช้จำนวนมาก เพราะการใช้จำนวนมากเกิดขึ้นเพียงแค่สองวัน และไม่คุ้มมั่งเท่านั้น จึงไม่คุ้มกับการลงทุน” ดร.สมเกียรติ กล่าว

ดร.สมเกียรติ ฉายภาพการมองสถานะสังคมไทยจากการเสียชีวิต พบว่า สาเหตุการเสียชีวิตแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เกิดจากโรคไม่ติดต่อ เช่น มะเร็ง หลอดเลือดสมอง ปอดอักเสบ กลุ่มที่ 2 เป็นการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ และกลุ่มที่ 3 เป็นโรคติดต่อที่มีจำนวนมากขึ้นในช่วงโควิด-19 ระบาด แต่ในสถานการณ์ทั่วไปจะไม่ได้มีจำนวนมาก การเสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อของคนไทยเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต แต่เมื่อมองลึกลงไปก็จะพบว่าเป็นการเสียชีวิตที่ไม่จำเป็นเยอะ โดยสาเหตุมาจากปัญหาฝุ่น PM 2.5 ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพ เช่น มะเร็งปอด ทำให้คนไทยเสียชีวิตปีละ 3.1 หมื่นคน และเสียชีวิตปีละ 6.6 แสนต่อปี แม้ว่า จะไม่เสียชีวิตแต่ก็นับเป็นมูลค่าการเสียหายหลายแสนล้านบาทเลยทีเดียว นอกจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต ทำให้คนไทยมีความเสี่ยงด้านสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเครียด เสี่ยงซึมเศร้า จนถึงเสี่ยงฆ่าตัวตาย ชี้ให้เห็นสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ดร.สมเกียรติ กล่าวถึงในด้านความปลอดภัย จากข้อมูลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่ารายงานการก่ออาชญากรรมทางทรัพย์หรือทางร่างกายมีมากขึ้น นอกจากนี้จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น และมีผู้เสียชีวิตก็ไม่ได้ลดลง ตัวอย่างเช่นกรณีข่าวมอเตอร์ไซด์บิ๊กไบค์ขับชนคนแพทยหญิงเสียชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นการสูญเสียที่ประเมินค่าไม่ได้ นอกจากนั้นผู้กระทำผิดยังเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายด้วย ถือเป็นโจทย์ใหญ่ของสังคมไทยที่ไม่สามารถแก้ไขได้ง่าย เนื่องจากเป็นเรื่องพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก

ประเด็นต่อมาที่บ่งชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยเปลี่ยนแปลงคือจำนวนเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดย 40 เปอร์เซ็นต์ ร้องเรียนเรื่องการบริการ ในเรื่องเสริมความงาม การโฆษณาเกินจริง การกู้เงินทางออนไลน์ นอกจากนี้เรื่องการผูกขาดในธุรกิจขนาดใหญ่ หากไม่ทำอะไรจะกลายเป็นเรื่องใหญ่และรุนแรงมากขึ้น เช่น การควบรวมระหว่างทรูและดีแทค ทำให้ราคาค่าบริการแพงขึ้น การควบรวมโรงพยาบาลที่ทำให้ค่ารักษาที่แพงขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการป้องกันไม่ให้รัฐและนายทุนเข้าไปเป็นเนื้อเดียวกัน

ดร.สมเกียรติ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐและพลังทางสังคมว่า ประเทศที่จะพัฒนาได้สมดุล จะต้องมียานาจรรัฐและพลังทางสังคมที่สมดุลกัน ถ้ามีเพียงด้านใดด้านหนึ่ง การขับเคลื่อนหรือการพัฒนาจะไม่ประสบผลสำเร็จ ตัวอย่างเช่น ประเทศจีน มีอำนาจรัฐที่แข็งแกร่ง แต่ในส่วนเสรีภาพของประชาชนหรือพลังทางสังคมนั้นถูกจำกัด ขณะที่ประเทศอินเดีย พลังทางสังคมแข็งแรงมาก มีความเป็นประชาธิปไตย แต่ขณะเดียวกันอำนาจรัฐไม่แข็งแรงมากพอ

โจทย์ของสังคมไทย จะต้องสร้างความเข้มแข็งขึ้นมา ทัดทานรัฐและทุน ประเทศที่จะพัฒนาได้อย่างสมดุลจะต้องมีรัฐที่เข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้ และรัฐจะต้องตอบสนองต่อความต้องการคนในสังคม อย่างเรื่อง PM 2.5 ที่เกิดขึ้นมาหลายเดือน แต่รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาได้ นี่คือนิตัวอย่างของรัฐที่ไม่มีความเข้มแข็งและไม่สามารถตอบสนองประชาชนได้

“สังคมแยกจากเศรษฐกิจ การเมืองไม่ได้ สังคมจะพัฒนาต่อไปได้ ต้องทำให้สังคมเข้ามาควบคุมรัฐ ซึ่งเงื่อนไขที่จำเป็นคือ ต้องให้กลไกประชาธิปไตยทำงาน โดยรูปธรรมในระบบรัฐสภา ส.ส. ที่เป็นตัวแทนประชาชน ควรมีอำนาจเต็มในการเลือกนายกรัฐมนตรี ไม่ใช่ตัวแทนใครไม่รู้ อย่าง ส.ว. เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนตำแหน่งประธานสภาก็เป็นเรื่องที่พรรคการเมืองไปพูดคุยกัน ขออย่าให้มีอำนาจข้างนอกเข้ามาแทรก สังคมจึงจะสามารถควบคุมรัฐได้ และทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงขึ้นเดินไปถูกที่ถูกทาง” ดร.สมเกียรติ กล่าวทิ้งท้าย

กฎหมายจริยธรรมสื่อจำเป็นหรือไม่ ในสถานการณ์ปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 4 ก.ค. 2566 วงเสวนา “กฎหมายจริยธรรมสื่อจำเป็นหรือไม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” ซึ่งการกำกับดูแลกันเองในปัจจุบันมีข้อจำกัด เหตุขึ้นอยู่ความสมัครใจ เผยหากใช้กฎหมายควบคุม ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของสื่อ - สังคม

นายชวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ กล่าวว่า วันที่ 4 ก.ค. เป็นอีกหนึ่งวันสำคัญของวิชาชีพสื่อมวลชน ที่สมาพันธ์หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรรวมของสมาคมวิชาชีพสื่อมวลชนในขณะนั้น ได้ร่วมกันผลักดันให้เกิด “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” ขึ้น เป็นองค์กรอิสระเพื่อกำกับดูแลกันเองทางด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนด้าน

หนังสือพิมพ์ องค์กรแรกในประวัติศาสตร์วงการสื่อมวลชนไทย และได้เปลี่ยนผ่านมาสู่ “สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” อย่างเป็นทางการ ในการกำกับดูแลกันเองทางด้านจริยธรรม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทย ครอบคลุมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และดิจิทัล จากบริบทสื่อที่เปลี่ยนแปลงไป

นายชวรงค์ กล่าวถึงอนาคตกฎหมายส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชนว่า แม้ว่าร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ... จะไม่มีความคืบหน้าในรัฐบาลที่ผ่านมา แต่การถูกหยิบขึ้นมาพิจารณาเป็นวาระเร่งด่วนและผ่านการอภิปรายอย่างเข้มข้น เมื่อวันที่ 7 ก.พ. 2566 นับเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดการถกเถียงว่า ปัญหาของการกำกับกันเองด้านจริยธรรมสื่อมีอยู่หรือไม่ และสิ่งที่ต้องติดตามต่อไปหลังการเลือกตั้งที่ผ่านมาคือ รัฐบาลใหม่จะหยิบกฎหมายฉบับนี้มาปัดฝุ่นหรือไม่ และจะถูกแปลงสารกลับไปเป็นเครื่องมือจัดการสื่อในอนาคตหรือไม่

สำหรับประเด็นที่กฎหมายฉบับนี้ผ่านการถกเถียงอย่างเข้มข้นนั้น หากจะถามว่าร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ... เป็นกฎหมาย “ส่งเสริม” หรือ “ควบคุม” สื่อมวลชน นายชวรงค์ เชื่อว่า เป็นกฎหมาย “ส่งเสริม” อย่างแน่นอน ส่วนกรณีที่มีผู้คัดค้านมองว่าเป็นกฎหมาย “ควบคุมสื่อ” ก็เป็นสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะต้ออย่างยิ่งถ้าความเห็นต่างนั้นนำไปสู่การถกเถียงอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นต่อไป

นายชวรงค์ เปิดเผยว่า ในการถกเถียงที่ผ่านมา พบว่ามีหลายประเด็นที่อาจเป็นความเข้าใจคลาดเคลื่อน เช่น ที่มาของงบประมาณในการก่อตั้งองค์กรสภาวิชาชีพสื่อ ซึ่งอาจเข้าใจว่าการก่อตั้งองค์กรต้องรับเงินจากรัฐ เป็นการเปิดช่องให้รัฐเข้ามาแทรกแซง ในส่วนนี้หากพิจารณาข้อความในร่างกฎหมายเขียนว่า รัฐต้องจ่ายเงินขึ้นค่าที่ให้องค์กรสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติทำหน้าที่ในระยะเริ่มแรกได้เท่านั้น และข้อกังวลที่รัฐบาลจะเข้ามาแทรกแซงการแต่งตั้งคณะกรรมการในสภาวิชาชีพสื่อฯ นั้น ถือว่ามีโอกาสน้อยมาก ส่วนที่กำหนดให้กรมประชาสัมพันธ์มาเป็นกรรมการสรรหานั้นก็แค่ชั่วคราว และเป็นไปในลักษณะการอำนวยความสะดวกเท่านั้น

ส่วนประเด็นที่ว่า ร่างกฎหมายนี้ไม่ได้นำมารับฟังความเห็นในองค์กรวิชาชีพสื่ออย่างกว้างขวางนั้น อันที่จริงแล้วเส้นทางการร่างกฎหมายฉบับนี้ มีการเปิดรับฟังความเห็นมาตลอดและลงตัวตั้งแต่ปี 2562 ตอนนั้น นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ขอให้องค์กรวิชาชีพหารือกันเอง ซึ่งขณะนั้นไม่มีองค์กรใดให้ความเห็นอย่างอื่น จึงยืนยันตามร่างนั้นและส่งให้รัฐบาลพิจารณาเพราะคิดว่าดีที่สุดเท่าที่ทำได้แล้ว เพราะไม่มีจุดใดที่รัฐจะมาใช้อำนาจปิดสื่อ หรือกลั่นแกล้งสื่อได้อีก

“ในปัจจุบันท่าทีขององค์กรวิชาชีพสื่อไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อกฎหมายฉบับนี้นั้น กรรมการองค์กรวิชาชีพสื่อที่คัดค้านอาจมองเห็นประเด็นที่เป็นกังวล แต่ในส่วนของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติมีจุดยืนชัดเจนมานานแล้วว่า ไม่คัดค้านเพราะเราได้เข้าไปร่วมร่างกฎหมายฉบับนี้แต่แรก และคิดว่า

นายมานิจ สุขสมจิตร

ออกมาเป็นร่างกฎหมายที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว ดังนั้น ถ้ามีกฎหมายฉบับนี้ออกมาก็ไม่เป็นปัญหาและถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพสื่อ แต่ถ้าไม่มีกฎหมายนี้ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติก็ทำหน้าที่ต่อไปได้” นายवरรงค์กล่าว

ทางด้าน นายมานิจ สุขสมจิตร อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้กล่าวปาฐกถาพิเศษใน หัวข้อ “กฎหมายจริยธรรมสื่อจำเป็นหรือไม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” ว่า สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติมีความแข็งแกร่ง แม้ไม่มีกฎหมายมาช่วย และได้รับการยอมรับจากสังคมในระดับหนึ่ง

ส่วนประเด็นที่ว่า สมควรจะมีกฎหมายในการกำกับดูแลสื่อหรือไม่ นายมานิจ กล่าวว่า เสรีภาพของสื่อมวลชน ถือเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี เพื่อเป็นเสรีภาพในการแสวงหาข้อมูลมาให้ประชาชนใช้ในการตัดสินใจ จึงเกิดการเรียกร้องเสรีภาพ โดยในอดีตมีกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลการพิมพ์ในอดีตคือ พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ. 2484 เมื่อมีกฎหมายนี้มีการต่อต้านจากผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์พอสมควร แต่การต่อต้านนั้นได้หยุดลง ต่อมาในช่วงของการเข้ายึดอำนาจของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 17 ซึ่งมีเนื้อหาที่แรงกว่า พ.ร.บ. การพิมพ์ฯ ซึ่งมีการเรียกร้องให้ยกเลิก แต่ก็ไม่มีผลอะไร จนยกเลิกใช้ในสมัยของพลเรือเอกสฤษดิ์ ชลออยู่

นายมานิจ เปิดเผยว่า ที่ผ่านมามีความพยายามในการเสนอกฎหมายต่อสภาให้มีกฎหมายควบคุมสื่อมวลชน ซึ่งได้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคือพี่น้องในวงการสื่อมวลชน เข้าไปเป็นกรรมการฯ ด้วยถึง 3 ครั้ง แต่กฎหมายก็ไม่ผ่านสักครั้ง เพราะเจอการยุบสภาทั้ง 3 ครั้ง

“ต่อมาสมัยคณะปฏิรูปได้ยกร่างกฎหมายลักษณะนี้ขึ้นมาอีก ก็เชิญพวกเราหลายคนเข้าไปร่วม แต่ก็ลาออกกัน จึงไม่เกิด จนมาถึงการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปขึ้นมา โดยมี ดร.เสรี วงศ์มณฑา เป็นประธาน พวกเราก็ไปช่วยกันร่าง ซึ่งเราไม่ได้มีเจตนาเอาข้อครหาในหนังสือพิมพ์ เพราะพวกเราเป็นนักหนังสือพิมพ์จำนวนมาก เพียงแต่ต้องการให้มันดี และทำอะไรที่จะให้มีเสรีภาพอยู่อย่างเดิม เสรีภาพที่ควบคู่ไปกับความรับผิดชอบ ไม่ใช่เสรีภาพที่อยากทำอะไรก็ได้ ซึ่งมันไม่ถูก บางคนทำมาเป็นสิบปีแล้วก็ไม่เข้าใจ คิดว่าทำอะไรก็ได้ เช่น เอาประวัติคนตายมาลงในทางทำให้เสียหาย เป็นต้น”

นายมานิจ กล่าวเน้นย้ำว่า ในส่วนของกฎหมายที่จะมากำกับดูแลสื่อฯ นั้น เป็นเรื่องที่คณะทำงานจะต้องดำเนินการต่อไป แต่ไม่ว่าจะมีหรือไม่มีกฎหมายเข้ามาช่วยกำกับดูแล อยากให้ย้อนไปดูบ้างว่า เราได้ทำตัวเป็นสื่อที่น่าเชื่อถือของสังคมหรือไม่

สื่อเป็นครูของสังคมได้ไหม ต้องถามตัวเอง ย้อนดูตัวเองว่า เราเป็นครูเขาได้ไหม ดังนั้น การวางตัว การนำเสนอข่าว จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ รายละเอียดเป็นร่างกฎหมายที่ดีและน่าสนใจ แต่ทั้งนี้ถ้าได้มีโอกาสคุยกับ ส.ส. ในสภาชุดใหม่อธิบายเหตุและผลว่าจะเกิดผลดีอย่างไรก็ให้เสนอไป นอกจากนั้นแล้วน่าจะมีกลยุทธ์ควรให้ฝ่ายค้านเสนอด้วย เพื่อประจบกันในสภา ก็จะทำให้กฎหมายนี้สำเร็จออกมาได้

ทั้งนี้ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดวงเสวนา ในหัวข้อ “กฎหมายจริยธรรมสื่อจำเป็นหรือไม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” นำโดย นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า เป็นเรื่องน่าสนใจที่จะได้แลกเปลี่ยนพูดคุยถึงปัญหาสิทธิเสรีภาพของสื่อ ซึ่งเป็นเรื่องที่พูดคุยกันมานาน และจะต้องคุยกันว่าการกำกับดูแลสื่อกันเองนั้น ดีแล้วหรือไม่ ซึ่งบางองค์กรก็ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็ง เช่น สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมาคมข่าววิทยุโทรทัศน์ ฯลฯ แต่ทั้งนี้ การกำกับดูแลกันเองมีข้อจำกัด เพราะเป็นไปตามความสมัครใจ ใครไม่เห็นด้วยก็ออกไปได้ คนที่อาสาเข้ามาทำงานก็เป็นจิตอาสา เรื่องบางเรื่องที่กระทบหน่วยงานต้นสังกัด ก็อาจเป็นประเด็นที่ตั้งคำถามว่า องค์กรกำกับกันเองจะมีความกล้าหาญแค่ไหน ก็จะมีปัญหาพวกนี้

“นอกจากนี้ สื่อที่มีอยู่ทุกวันนี้ คนที่อาสาสามารถกำกับกันเอง มีค่อนข้างน้อย คนที่ไม่เข้าร่วมมีจำนวนมาก การกำกับดูแลก็ไม่ควบคุม ไม่ทั่วถึง ในขณะที่ทุกคนเป็นสื่อได้ มีสื่อใหม่เกิดขึ้นมากมาย”

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นายวสันต์ กล่าวถึงสภาพสื่อในในปัจจุบันว่า สื่อในทุกวันนี้เน้นแข่งขันกันเอง แต่ไม่รับผิดชอบต่อสังคมในมุมมองของผู้บริโภค ฉะนั้น จะต้องมองด้วยว่า เราจะคุ้มครองประชาชนอย่างไร ไม่ให้สื่อไปละเมิด โดยส่วนตัวมองว่าสื่อจำเป็นต้องมีจริยธรรม เนื่องจากเป็นอาชีพที่ให้คุณให้โทษกับสังคม แม้ว่าอาจไม่ทำให้ตายได้เหมือนแพทย์ แต่ก็สามารถทำให้คนตายทั้งเป็นได้ ที่ผ่านมามีเราเห็นว่าสื่อบางครั้งก็ละเมิดความเป็นส่วนตัวเกียรติยศ ชื่อเสียง บ้างก็รายงานโดยไม่เห็นใจไปมากมาย ชื่นำพิพากษาคัดสิน จนเกิดผลกระทบคนในสังคม

นอกจากนี้ จะเห็นว่า คนไม่อยากจะทะเลาะกับสื่อ ไม่อยากมีเรื่องกับสื่อ ไม่เว้นแม้แต่นักการเมือง ดังนั้นการนำกฎหมายเข้าสภา เพื่อควบคุมเสรีภาพสื่อ ก็ไม่มีนักการเมืองอยากรุง เพราะไม่อยากมีปัญหา

“ผมเห็นด้วยว่าถ้าการกำกับดูแลกันเองเวิร์ค ก็หยุดที่

ป้ายนี้ แต่ถ้าไม่เวิร์ค จะออกจะแก้ตรงไหนได้บ้าง ในส่วนการกำกับดูแลร่วมกัน เราก็พูดกัน วันนี้ กสทช. มีอำนาจ เราจะร่วมมือกับ กสทช. ให้การกำกับดูแลกันเองเข้มแข็งขึ้นได้ไหม แต่ถ้าให้ผมฟันธงว่า วันนี้จำเป็นไหม ขึ้นอยู่กับความพร้อมของคนทำสื่อ และความพร้อมของสังคม แต่วันนี้จะพยายามเรียกร้องให้กฎหมายนี้กลับมาใน 60 วัน ทำไม่ได้ครับ แต่เราจะทำอย่างไรให้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพ” นายวสันต์ ระบุ

นายสมชาย แสวงการ

ทางด้าน นายสมชาย แสวงการ สมาชิกวุฒิสภา ฉายภาพย้อนกลับไปถึงการต่อสู้เรื่องปฏิรูปสื่อเมื่อ ปี 2540 ในขณะนั้นตนทำหน้าที่อยู่ในองค์กรวิชาชีพสื่อฯ จึงพบว่าตลอดเวลา 20 ปีที่ผ่านมา สื่อสามารถกำกับดูแลกันเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายกำกับดูแล แต่ทั้งนี้ ก็ได้จัดทำกฎหมายฉบับอื่น เช่น จัดแจ้งการพิมพ์ กสทช. เป็นต้น

“ผมว่าต้องถามสื่อมวลชนเองว่า อยากมีไหม ถ้ามองในแง่ส่งเสริมผมว่าจำเป็น ถ้ามองเรื่องที่ประชาชนคาดหวัง เขาก็ต้องมีที่พึ่ง อย่างทนายความก็มีสภาพทนายความ พยาบาลก็มี แพทย์ก็มี แต่ถามว่าทุกวันนี้ทนายความนอกแถวมีมั้ย มี จึงต้องถามว่าเราต้องการไหม” นายสมชาย กล่าว

ขณะที่ รองศาสตราจารย์ สวตริ สุขศรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า สื่อมวลชน กับสภาพทนายความ

หรือแพทยสภา สภาวิศวกร เปรียบเทียบกับไม่ได้ อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด เพราะการประกอบอาชีพ และความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากวิชาชีพนั้น ๆ มีความแตกต่าง เพราะวิชาชีพเหล่านั้น ถ้าไม่มีความรู้เรื่องนั้นจริง ๆ มีปัญหาที่เป็นรูปธรรมชัดเจน จึงจำเป็นต้องมีองค์กรกำกับดูแลว่าคนมีความรู้ความสามารถเพียงพอหรือไม่ที่จะทำงานเหล่านั้น แต่สำหรับสื่อมวลชนหลาย ๆ ที่ยอมรับว่า เรามีสื่อพลเมือง สื่อภาคประชาชน ลักษณะการ

รองศาสตราจารย์ สวตริ สุขศรี

ทำงานเปิดกว้างกว่า ถ้าท่านมีความรู้ท่านมีจริยธรรมก็เชื่อมั่นได้ในต่างประเทศ สื่อพลเมืองก็เป็นฐานันดรที่ 5

ส่วนประเด็นว่ากฎหมายสื่อจำเป็นหรือไม่ รศ.สวตริ แสดงความเห็นว่ ในฐานะคนรับสื่ออาจจะจำเป็น เพราะประเทศไทยมีสื่อหลายกลุ่ม แต่คำถามคือ จะนำกลไกมากำกับอย่างไร ในมุมมองคนคิดที่สุด คือการกำกับดูแลกันเอง ถ้าประเทศที่ประชาธิปไตยเข้มแข็ง กลไกมีสภาพบังคับ มีการตรวจสอบคานอำนาจกัน ก็จะสำเร็จ ดังเช่นตัวอย่างในต่างประเทศ ที่สามารถทำได้ก็ประสบความสำเร็จ เช่น สวีเดน สแกนดิเนเวีย แต่สำหรับประเทศที่ประชาธิปไตยยังกระทอนกระแท่น การกำกับดูแลยังไม่ได้ผล ก็มีขั้นตอนของกลไกกำกับดูแลร่วมกัน ซึ่งจะเป็นโจทย์ต่อไปว่า จะสามารถร่วมมือกันได้ระดับไหน จะเป็นการร่วมมือหรือเป็นการตั้งองค์กรมาคุมอีกที.. ■

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เป็นองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองอย่างเป็นอิสระ เพื่อนำเสนอข่าวสารด้วยความรับผิดชอบบนพื้นฐานของจริยธรรม สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พบเห็นการละเมิดร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.presscouncil.or.th หรือ สแกน QR CODE

จัดทำวารสารจดหมายเหตุโดย

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์

ที่ปรึกษา นายบุตรดา ศรีเลิศชัย, นายคำฤทธิ์ วิริยะกุล, นายสวิชัย บำรุงสุข ประธาน, นางสาวชุดิณณพนธ์ ศรีชำ รองประธาน, อนุกรรมการ นายก้าวโรจน์ สุตาภักดิ์, นายชุมพล แก้วแจ่ม, นายณรงค์ สุทธิรักษ์, นางสาวอศินา พรพุดิน, ว่าที่ ร.ต. กานต์ เหมสมิติ, นายฐิติชัย อัญญาวัชร, นางสาวรัชฎา ปันตา อนุกรรมการ และเลขานุการ